

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОМ БА ГОРОДСКОМ КОМИТЕДУУДЭЙ,
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 216 (6145)
ОКтябрийн
27
ПЯТНИЦА
1950 он

Сээ 20 нүгтэл

Манай Эхэ ороной хүсэ шадал ургажа, бэхижэжэ байна

1946 оной февралын 9-дэ хэлэ-
хүхэтэ үгэ соогоо нүхэр
Сталиной толорхойлоно, комму-
нистическэ байгуулалтын прог-
раммыс олон миллион советскэ
рад тон ехэ хүсэл зоригтойгоор
бүлүүлжэ байна. Советскэ хү-
нүүд болбол өөрингөө зохёон
байгуулхы амгалан ажалай гайхам-
шг ехэ үрэ дүнгүүдээр омо-
лоргохо ёһоороо омогхоно.

Социализм болбол ажахын ка-
питалистическэ системсэ илажа
шадаха, илаха ёһотой ба зайла-
хгүй илаха байна, муб гэхэдэ
нүгэ хадаа ажахын капиталисти-
ческэ системдэхинэ ажалай үн-
дэр бүтээсэ үгэжэ шадаха байна,
муб гэхэдэ, тэрэ хадаа ажахын
капиталистическэ системдэ орхо-
оо обществодоо бүри ехэ продук-
туудыс үгэжэ шадаха ба общест-
вэс бүри баян болгожо шадаха
байна — гэжэ нүхэр Сталин хур-
гана.

Ленин — Сталиной партиий хү-
лээрээр манай ороной арадай
ажыхы хүсэ ехэтэ дэбжэлтын за-
вар ябана. СССР-эй арадай
ажыхыс хүжөөжэ 1950 оной түр-
э түсэбсэ III кварталда дүүр-
галын дүнгүүд тухай СССР-эй
Министруудай Соведэй дэргэдэ-
шэ Центральна Статистическэ Уп-
равлениин үсэгдэлдэ «Правда»
журналынд мэдээсэл соо социа-
листическэ экономикын туйлан
нэз амжалтанууд эли тодоор
харагдана. Энэ документ соо үр-
гэзэн баримтанууд хадаа капита-
листическэ байгуулалтааа социа-
листическэ байгуулалтын — буюу
манай байнанин тодоруу харуулна.

1950 оной III-дахь кварталай
түсэб промышленности валова
продукци гаргалгаар бүхыдөө 103
процент дүүргэдээ. Энэ оной 9
ара соо промышленна үйлдэ-
лэгийн түсэб тэрээлэн үлүүлэн
дүүргэдээ гэжэ мэдээсэл соо хэ-
лэгдэнэ.

1950 оной 9 нара соо СССР-эй
ажыхы промышленности валова
продукци нёдондо жэлэй энэ үс-
эй сасуулбал 22 процентээр, тий-
гээ 1950 оной III кварталыс
1949 оной III кварталтай сасуул-
бал — 24 процентээр ургаа. Хүг-
элэгийн нимэ түргэн темпыс бур-
хазна гүрэнүүдэй промышлен-
нэз мэдээлгүл ба мэдээлсэ-
н байна. Хүжэлтын нимэ түр-
пэ темп иматгал манай социа-
листическэ экономико туйлажа
шадаг байна.

Манай экономикын амжалта-
нууд нэн түрүүн юугээр тайлбар-
лагдана гэхэдэ, энэ хадаа үй-
лэдэрин ахархы, кризисүүдэ,
үлэдэрин гүйдэлгэс ба капита-
лизмын бусад яра шархануудыс
хэлдэггүй, социалистическэ, тү-
сэб ёһоор эрхилдэгдэгэ эконо-
мик мүн. Советскэ экономикын
бүжэлтэ хадаа Ленин — Сталиной
туухэ партиар эмхидхэгдэжэ ба
зоригжуулагдажа байһан олон
миллион советскэ хүнүүдэй ажа-
налан зохёон байгуулхы ажа-
лай үрэ мүн.

Капиталистическэ ороноудай
экономикын мүнөөнэй байдал тэд-
мдоо байна. Капиталистическэ
үйлдэри хадаа үе үе болоод эл-
мдэргэлэгийн кризисүүдтэ ородог
зайлуулалдаагүй зүршлэдөө-
нүдэй хабарта мүнөө хабар-
лагдана байна. Советскэ Союз
отор хүүлэй хорин жэлнүүд-
тэ промышленна үйлдэбэрилтын 9
ажын ехэ болоод байхада, ка-
питалистическэ Европын промыш-
лена үйлдэбэрилгэ бүхыдөө эдэ
ажын жэлүүд соо нэгэл байран-
аа байна. Имперализмын гол
эрон — США-гэй 1949 оной июль
ажын промышленности үйлдэбэр-
лэс дайнай үелэ туйлагдана
мүн үндэр хэмжээнэйгээ орой-
ндо 65 процентийс болоһон ба
1950 оной октябрыс нарынхада ор-
ноо 18 процентээр бага байгаа.

Уолл-стритэй империалистичес-
кэ зонхилолшол дэлхэйн шэнэ дай
нүжэрөөхэ замаар ябажа, улам
хурсадажа байгаа зүршлэдөө-
нүднээ гараха арга бэлэрнэ. Тэ-
дэнэр агрессивдэ бэлдэхэн бэлд-
хэлнээ сэхэ агрессивдэ оробо, Ко-
рейскэ аралта эсэргүү шүхата
дай хэжэ байна, Тайваньне боло-
то дээрээ оккупировалба. США-
гэй экономиконь үнэндөө сэр-
гэй үйлдэбэрилтын замда оруу-
лагданхай. США-гэй сэрэгэй гар-
гашанууд 1939 онтой жэшээлбэл
20 дахин ехэ болоо. Айхабтар
ехэ сэрэгэй гаргашануудай хүндэ
хүшэрын ажалшадай хүзүүн
дээрэ ашагдана. Монополинууд
болбол дайн сэрэг нүжэрөөжэ,
экономикыс сэрэгэй үйлдэбэрил-
тын замда оруулжа, айхабтар
эхээр баяжана, харин тийхэлэн
тэлэндэ мүлжэгдэжэ байһан
ажалша нитэ зон үлсэхэлэн хо-
нон, үгытэй ядуу байдалда зобо-
жо байна. Энэ оной эхээр капи-
талистическэ ороноудта байһан
хүсэд ба зарим тэдэ хүдэлмэри-
гүйдүүлэй тоо 45 миллион хүн
болоо, тэдэнэй 18 миллион ша-
хуунь США-дэ байна. Энэ барим-
та хадаа капитализмдэ хэлдэн
үхэлэй приговор мүн.

Советскэ хүнүүд капитализмын
аюулнуудха хэтэ мүнхэдөө су-
лээрөө. Манай ороной ажалшад
хадаа мүлжэгшэдтэ хүдэлмэри-
нэгүй, өөлдөө, бүхы общество-
доо хүдэлмэрилнэ. Манай ороной
ажалшадай продукцияс улам ехээр
гаргажа бүринь. Эсэгэ оромнай
бүри баян ба бүри хүсэтэй боло-
о, советскэ хүнтэй ургажа
байгаа эрилтэнүүдэн улам дүү-
рнээр хангагдана.

Манай ором дотор бүгдээрэдэй
социалистическэ мурьсөөжэй ам-
жалтанууд сэг үргэлжэ арбижана,
ажалшадай зохёон байгуулхы
үүсэхэлэн улам тодоор бадарна.
Энэ хадаа промышленностин ба
транспортин хүдэлмэрин тоогой
показательнуудай ургалтааа
гадна, мүн шарайр показате-
льнуудай ургалта дотор харагдана.

Социалистическэ хүдөө ажыхы
ехэнүүд амжалтануудыс туйлаа.
1950 ондо орооһонтоо культуранууд-
ай валова ургаса нёдондо жэл-
лэй хэмжээтэйгээр абтаһан бай-
на. Колхозууд ба совхозууд бол-
бол малай тоо толгойс саашадна
олошоруулжа ябадал туйлаа. Энэ
оной 9 нара соо хүдөө ажыхы
болбол 15 хүсэтэй 130
мянган тракторнуудыс, 33 мянган
комбайнуудыс, тэдэннээ 16 мян-
ганын саамохондо, 66 мянган
ашаанай машинануудыс ба бусад
олон техникэ абahan байна.

«СССР-эй европейскэ хубин
талын ба модото талын районууд-
та үндэр ба тогтууртай ургаса
хангахын тула поли хамгаалын
модо тариха, ногоо тарилсадаг се-
вооборолуудыс нэбтэрүүлхэ, хаал-
тануудыс ба сөөрөмүүдэс бариха
тухай» СССР-эй Министруудай
Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тог-
тоолой хэлбэлдэхинээ хойшо му-
нөөдэр хоёр жэл гүйсэбэ. Хүдөө
ажыхын ба ой модоной ажыхын
хүдэлмэрилгүшд байгааһине шэ-
лэхэн хубилгаха энэ асарин ехэ
сталинска программыс тон дэб-
жэлтэйгээр бэлдүүлжэ байна.

Эб найрамдалай аша туһада,
ажалшадай зол жаргалай аша ту-
һада зохёон байгуулжа гэжэ со-
ветскэ арадай нангин зорилго бо-
лонхой, советскэ арадай зохёон
байгуулхы хүсэһинэй энэ зорилго
бэлдүүлгээ хандуулагданхай. Энэ
ондо СССР-эй арадай ажыхада
хэлдэн капитализмдэ вложенинүүд
үнгэрэн жэлтэй сасуулбал нилээд
ехээр ургаа гэжэ Центральна Стат-
истическэ Управлениин мэдээсэл
соо хэлэгдэнэ. 1950 оной 9 нара
соо капитална бүхы хүдэлмэри-
нүүдэй хэмжээн үнгэрэн жэлэй
энэ усынхидэ орхолоо 25 процент
ехэ болоо. Энэ хадаа манай про-
мышленностин саашанхи дэбжэл-

тыс, социалистическэ дэлгэрэнгү
үйлдэбэрилгын темпын хэлбэршэ-
гүй түргэнөөр ургаха ябадал хан-
гана.

Арадай ажыхын хүсэ ехэтэ дэб-
жэлтын үндэһэ нуури дээрэ совет-
скэ хүнүүдэй материална тэниг-
лэн байдал хэлбэршэжүгөөр дэ-
шэлнэ, культурина байгуулалта
улам үргэнөөр дэлгэрнэ, эдүүрмэ
хамгаалга улам хайжарна, совет-
скэ худалдаа наймаан таһалгарга-
гүйгөөр хүгжэнэ.

Манай амжалтанууд нилээд ехэ.
Зүгээр, советскэ хүнүүд туйлан
амжалтануудаараа наанагаа амар-
даггүй. Эдэнэр хадаа партиин,
нүхэр Сталиной заадаг ёһоор,
ажыхын зарим халбаринуудай хүд-
элмэридэ би байһан дутуу ду-
дануудыс эрид шууд элрүүлэн
зайлуулна.

Электростанцинуудай, машина
бүтээлгын ба прибор бүтээлгын,
СССР-эй ой модоной ба саарһанай
промышленностин Министрство-
нууд, СССР-эй заганаһай промыш-
ленностин Министрство квар-
тална түсэбсэ нэгэ багаар хүсэд
дүүргэггүй гэжэ мэдээсэл сооһоо
харагдана. Валова продукцияс ба
промышленна продукцияс шухала
зүйлүүдэй олонхине натурарнь
үйлдэбэрилхэ түсэбсэ дүүргэ-
шэ, зарим Министрствоноуд тус
тус шухала зүйлэй продукцияс түс-
эбсэ хүсэд дүүргэггүй. Химичес-
кэ промышленностин Министрст-
во аммиачна селитра үйлдэбэрил-
гын, электропромышленностин
Министрство — электромоторнуу-
дыс гаргалгын, хүндэ машина бүт-
ээлгын Министрство ба транс-
портна машина бүтээлгын Минис-
терство — зарим зүйлэй турбинануу-
дыс үйлдэбэрилгын түсэб дүүргэ-
гүй. Автомобильна ба транспортна
промышленностин Министрство —
автопогрузчикнуудыс, барилгын ба
харгын машина бүтээлгын Минис-
терство — экскаваторнуудыс үйлд-
бэрилгын түсэб хүсэд дүүргэггүй,
хүдөө ажыхын машина бүтээлгын
Министрство хүдөө ажыхын хэдэн
машинануудыс бүтээхэ ябадалда
гээгдэл гаргаа. Металлургическа
промышленностин Министрство
болбол металлургическа түхээрлэ-
гэ үйлдэбэрилгын квартална түсэ-
бсэ дүүргэггүй ба хара металлнууд
дай ассортиментээр түсэбэй дүүр-
гэлтэ хантаггүй.

Промышленностин министрст-
воноудэй, ведомствоноудэй, ажа-
хын ба партиина организацинууд-
ай, бүхы хүдэлмэрилгүшэдэй зори-
лго юуб гэхэдэ, эдэ дутагдал-
нуудаа тон богонихон болзор соо
усадхаха, гээгдэжэ ябанан халба-
ринуудыс ба предприятиянуудыс түр-
үү халбаринууд ба предприятиянууд-
дай хэмжээндэ хүрэтэр урагшан
татаха, иматгал продукцияс тоо-
гой талаар бэшэ, мүн ассортимен-
тын ба шарайрын талаар түсэбсэ
заатагүй дүүргэхэ ябадал хангаха
ёһотой.

Манай ороной хүдэлмэришэд,
колхозингууд, интеллигенци поли-
тическэ ба ажалай айхабтар ехэ
дэбжэлтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Со-
ветскэ арал хадаа Волга дээрэ,
Дунда Азида ба Днепр дээрэ
коммунизмын сталинска агууехэ
барилгануудыс бариха байна. Со-
ветскэ арал болбол эб найрамда-
лай хэрэгтэ хамгаалан, өөрингөө
шэн зоригтой ажаллаар советскэ
Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалыс бэ-
хижүүлнэ. 1950 оной түсэбсэ бо-
лзорхоон урид дүүргэхын түлөө
дэлгэрэн бүгдээрэдэй Октябрийн
урда тээхи социалистическэ мурь-
сөөнэй шэнэ шэнэ илалтанууд тухай
мэдээсэлүүд үдэр ерэхэ бүри
олошорно.

Алдарт большевистскэ партиар,
агууехэ вождэ ба багша нүхэр
Сталинаар зоригжуулагдажа ба
хүтэлбэрилдэгжэ ябажа советскэ
арал ажыхын ба культурина байгуу-
лалтыгаа амжалтануудыс арбил-
хана, коммунизмын замаар най-
дамтай давшана.

(«Правда» октябрийн 24-нэй
түрүү бэшэг).

ХОЛЫН ЧУКОТКОДО

НАДЫРЬ. (ТАСС). Чукотско-
оонолоной округой тогтоһоор
ман жэлэй ой декабрыда гүйсэ-
н Ажалшадай депутатуудай
тайгй Сов-үүдтэ хунгаха хүн-
тануудта зориулагдан хөө-

рэлдөөнүдтэ соогоо, агитаторнууд
хорин жэлдэ Чукоткодо боло-
нон гайхамшагта хубилалтанууд
тухай Тундрын хүн зондо хэлэжэ
үгэнэ.

Округой тогтоогдохын урда тээ
эндэ хэлдэн хүн үзэг бэшэг мэдэ-
хэ байгаа. Бэшэжэ ба уншажа
шадахагүй хүнүүд мүнөө Чукотко
дээрэ үгы шахуу болоо. 80 хур-
гуулинууд, жолоогическа учили-
щи, бусад олон хургуули би.

МУНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ССР Союзай Министруудай Соведэй Түрүүлэгшэ
нүхэр И. В. Сталинида рапортууд (1-дэхи нюур).
Октябрийн урда тээхи мурьсөөн (1-дэхи нюур).
Нютагай Соведүүдтэ хунгаха хунгалтануудта бэлд-
хэл (2-дохи нюур).
А. Кирдяшкин.—Дутуунуудыс большевистскэ ёһоор
эрид шууд элрүүлхэ (2-дохи нюур).
Н. Бурмистров.—Машинна паркаа жэшээтэ найнаар
заһабарилха ба хадагалха (2-дохи нюур).

Л. Врублевская.—Хүдөө ажыхын артелиин Устаа —
колхозно ажабайдалай үндэн хуули мүн (3-дахь
нюур).
Б. Дондоков.—Үүргэсэ дүүргэдэггүй эмхи зургаанууд
(3-дахь нюур).
К. Орлов.—Уласхоорондын шэнжэлэл (4-дэхи нюур).
Кореядэхи событиинууд (4-дэхи нюур).

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министруудай Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Ивановска областин колхозууд, совхозууд ба туһалбарин
ажыхынууд 1950 оной ургасын таряас нёдондо жэлэйхнээ 271 мян-
ган пүүд үлүү ехээр гүрэндэ тушаажа, областьдоо тогтоогдоһон
таряа тушааха гүрэнэй түсэбсэ болзорхоон урид дүүргэбэ гэжэ,
хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди.

МТС-үүдэй хүдэлмэрин түлөө үгтэһэн сёдуудаар гүрэндэ кол-
хозуудай таряа тушаалга үргэлжэлһөөр. Областин колхозууд,
совхозууд ба туһалбарин ажыхынууд 1951 оной ургасада хэрэгтэй
тарилгын үрхэнүүдээр өөһэдэгөө бүрин хангажа байна.

Мүнөө областин колхозууд болон совхозууд хартаабха ба
хүдөө ажыхын бусад продуктуудыс бэлдэхэ түсэбсэ болзорхоон
урид дүүргэхын, нинтын малажал хүжөөжэ жэлэй түсэб амжалта-
тайгаар дүүргэхын ба малаа үбэлдэ саг соонь бэлдэхын тула бүхы
хэмжээнүүдэс абажа байна.

Ивановска областин ажалшад советскэ бүхы арадтайгаа хамта
Ленин — Сталиной партиин хүтэлбэри доро ябажа, колхозуудыс
эмхидхэлэй-ажыхын талаарнь улам бэхжүүлхын түлөө,
манай агууехэ социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалыс сааша-
дан бэхжүүлхын түлөө, манай орондо коммунизмын илалтын
түлөө хойшоошье шэн зоригтойгоор тэмсэхэ гэжэ, хүндэтэ
Иосиф Виссарионович, Танине найдуулнабди.

ВКП(б)-гэй Ивановска обкомой Секретарь В. ЛУКЬЯНОВ.
Ивановска областин ажалшад депутатудай Соведэй
гүйсэдкомой Түрүүлэгшэ В. ТАТАРИНЦЕВ.
Бэлдэхэлэй Министрствын Ивановска областьдох
Түлөөлэгшэ М. ЦЫПЛЕНКОВ.
Ивановска областин хүдөө ажыхын управлениин
Начальник М. ДУБИННИН.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министруудай Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Большевистскэ партиин, правительствын ба нүхэр Сталин, Та-
най өөрынтай асар ехэ туһаламжын ашаар, Туркменскэ СССР-эй
Ашхабадска областин колхозингууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилгүшэд
ба хүдөө ажыхын мэргэжэлтэд энэ жэлдэ хлопогой хайн ургаса
ургуулаа, Туркменскэ Главна канал бариха тухай СССР Союзай
Министруудай Соведэй түхэтэ тогтоолоор зоригжон, хлопок-сырец
бэлдэхэ гүрэнэй түсэб болзорхоон урид 102 процент дүүргэбэ гэ-
жэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди.

Бэлдэхэдэн хлопок-сырецын юрэнхы тооһоо 55,2 процентнь
шэлэгдэмэл ба 44,2 процентнь нэгэдэхи сорттор абтаһан байна.
Гүрэндөө колхозуудай хлопок тушаалга үргэлжэлһөөр.

Областин колхозингууд ба колхозинчанууд, хүдөө ажыхын
мэргэжэлтэд ургуулан бүхы хлопоого гээлтэ хоролтоггүйгөөр ху-
рязаха ябадал гүйсэд хангаха ба контрактацийн түсэбнөө гадуур
гектар бүрин 8 центнерһээ бага бэшэ хлопок-сырец гүрэндөө
тушааха гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танине найдуулнабди.

Туркменин КП(б)-гэй Ашхабадска обкомой Секретарь
С.МЯТИЕВ.
Ашхабадска областин ажалшад депутатудай Соведэй
гүйсэдкомой Түрүүлэгшэ Т. АТАЕВ.
Ашхабадска областин хлопководствын управлениин
Начальник Г. ГАНИЯНЦ.

МССКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министруудай Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Таджикска СССР-эй Сталинабадска областин колхозингууд,
МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилгүшэд, хүдөө ажыхын
мэргэжэлтэд таряа тушааха гүрэнэй түсэбсэ (рисгүйгөөр) болзор-
хоон урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ нүхэр Сталин, Танда элидхэнэб-
ди. Областин колхозууд ба совхозууд 1951 ондо ургаса абаха
тарилгада хэрэгтэй өөрын үрхэнүүдээр өөһэдэгөө бүрин хангаба.
МТС-үүдэй хүдэлмэрин түлөө үгтэһэн сёдуудаар гүрэндөө кол-
хозуудай таряа тушаалга үргэлжэлһөөр. Торгоной коконуудыс ба
каракуль бэлдэхэ гүрэнэй түсэбүүд мүн лэ үлүүлэн дүүргэдээ.

Парти ба правительствын, нүхэр Сталин, Танай өөрынтай аса-
ри ехэ туһаламжын ашаар областин колхозууд ба совхозууд хло-
погой баян ургаса ургуулаа. Областин ажалшад хадаа манай орон
дотор хүдөө ажыхыс хүжөөжэ тухай сэг үргэлжэ анхарал ба
оролдолто табидаггүй түлөө партида ба правительствода, нүхэр
Сталин, Танда өөртэтай халуун баясхалан хүргэнэ.

Сталинабадска областин колхозингууд, МТС-үүдэй болон со-
хозуудай хүдэлмэрилгүшэд, хүдөө ажыхын мэргэжэлтэд хлопок-
сырец бэлдэхэ гүрэнэй түсэбсэ мүн лэ болзорхоон урид дүүргэ-
хэ ба нилээд үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович,
Танине найдуулнабди.

Таджикстанай КП(б)-гэй Сталинабадска обкомой Секретарь
КУЗНЕЦОВ.
Сталинабадска областин ажалшад депутатудай
Соведэй гүйсэдкомой Түрүүлэгшын Орлогшо ПОЛИЩУК.
Бэлдэхэлэй Министрствын Сталинабадска областьдох
Түлөөлэгшэ КЕНДЖАЕВ.
Сталинабадска областин хүдөө ажыхын управлениин
Начальник МИРАЛИЕВ.

Октябрийн урда тээхи мурьсөөн

Эрхим жэшээ
харуулна

Байкальска леспромхоздо модо
бэлдэхлгын намар-үбэлэй сезо-
ной эхилхэнээ хойшо Октябрийн
урда тээхи мурьсөөн үргэдэжэ
ба эршэлэжэ байна. Модошол
ноябрийн 7-ной хайндэрыс, мүн
нютагай Соведүүдтэ хунгаха хүн-
галтануудай үдэрыс ажалай бэлэ-
гүүдээр угтаха гэжэ шийдэнхэй.

Индивидуальна мурьсөөндэ хүн
бүхэн хабаадалсана. Эндэ модо
отологшод — стахановцууд Ган-
цев, Трунгев гэгшэд үдэр бүрин-
гөө нормые үлүүлэн дүүргэхэ гэ-
жэн уялгануудаа болото дээрэн
амжалтаттайгаар бэлдүүлнэ. Тэдэ
стахановцууд үдэр соо 10 кубо-
метр модо отолох нормотой аал,
15—17 кубометртэ хүргэжэ, эрхим
жэшээ харуулна.

Нүхэр Ганцев ба Трунгев гэг-
шэд отолһон модонуудайнгаа
гэшүүнүүдэс саг соонь суглуу-
ла галдаг болоо. Тэдэнэй бэ-
лэдхэн модонууд ходоодоо ша-
нар хайнтай ба таллуулхада бэ-
лэн болгодоһон хэбтэдэг.

Тэрээлэн модо отологшод
Козулин, Доржиев гэгшэд үдэр
бүрингөө нормые 150 проценттэ
доошо бэшээр дүүргэнэ. Ноябрьн
7-ной хайндэр болотор эдэнэр
тус тустаа 40 нормо бтээхэ
гэжэн уялгануудаа дүүргэхэ бо-
лонхой.

Хүүлэй үдэрнүүдтэ тус лес-
промхозой модошолой дунда эр-
хим стахановцуудай жэшээгээр
нормонуудаа хоо үлүүлэн дүүр-
гэшэдэй тоо олошорно.

П. Хантаев

Үнэтэ материал арбилна

Туухэй эд ба материал арбилта
талаар Лидия Коробельниковагй
үнэтэ үүсэхыс Лениней орденто
ПВЗ-гэй инструментальна цехын
хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэн-
хэй. Цехын коллектив тус үүсхэ-
лыс үйлдэбэри дээрэ хэрэглэжэ
эхилхэр хэдэн зуу мянган түхэри-
гэй материал арбилна.

Цехын начальник нүхэр Забо-
лотный гэгшэ материал ар-
билла хэрэгтэ ехээн анхарал
оролдолто хандуулна. Цехын-
гээ отделени бүхэндэ тус-
хай даалгабаринуудыс үгөөд,
дүүргэлтэнь сэг үргэлжэ
шалган, зохио туһаламжануудыс
үзүүлнэ. Байгша оной хүлүлэ 5
нара соо инструментальна цехын-
хид үйлдэбэри дээрнээ хаяла-
ланда гараһан түмэрнүүдэс суг-
луулжа, 300 мянган түхэригэй эл-
дэб инструментальнуудыс бүтээгэ.
Цехын кузнецн отделениин тү-
мэршэ дархашууд арбилһан ма-
териалуудаараа нара бүри 7
хонор соо хүдэлмэрилдэг болон-
хой.

Мүнөө цехын отделени бүхэнэй
коллектив Октябрыска хайндэрэй
хүндэллэд абаһан уялгануудаа
уришалан дүүргэхын түлөө эрид
шууд тэмсэжэ байна. Строгаль-
шинуудай ба түмэршэ дархашуу-
лай отделенинүүд октябрыс
нарынгаа даалгабаринуудыс хоёр
декада соо дүүргэдэ, мурьсөөндэ
түрүүлжэ ябана.

Т. Громова.

УЛААН ТУГ АБАБА

Улан-Удын ликеро-архин завод
3-дахь кварталайнгаа түсэбсэ
үлүүлэн дүүргэжэ, Иркутска ли-
кери-архин трестын дамжуулгын
Улаан тугые мүнгэн шантайгаар
абаба. Туйланхай амжалтаараа зор-
игжоһон, тус заводой коллектив
Агууехэ Октябрийн хайндэрэй
хүндэллэд бүри эршэмтэйгээр
ажаллана. Мүнөө заводойхид үлэр
бүрингөө даалгабарине 170 гаран
процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Заводойнгоо дундахи мурьсөөн-
дэ амхарт угаалга-эюулгын цех-
хынхид (начальникыс Матвеев)
түрүүлжэ ябана.

Түрүү агитатор

Мысовой станциин дежурна хүхэр Катков халаанайхид хүдэлмэридөө гарахыаа 40 минутта урд улаан булан соогоо суглардаг эхлэлтэй. Энэ стрелочнигүүд, сигналистнууд, сцепшигүүд, вагоннигууд, шаровознигууд ба түмэрзамай бусад хүдэлмэриншэд дежурстводаа гарахыгаа урда тээ даалгабаринуудтаа танилсаха ба агитатор Старковой хөөрөө шагнаха гэж энэ ердэг. Нүхэр Старков хөөрөөдөө хэж бүридөө манай ороной ажабайдалда болодог шэнэ юумэнууд гү, али гадаадын соботнигууд тухай тэдэ-нэртэ хэлжэ үгэдэг.

Нүхэр Старков орон доторхи ба гадаадын хонинуудыг хайнаар мэдэхын тулада өөрөө газетэ, журнал ходоодоо уншажа байдаг. Тэндээ мэдлээн хонинуудаа суглаа хүдэлмэрилдэг хүхэр-төө хөөржэ үгэдэг. Нүхэр Старков халаанай коллективтэй хөөрөө хонирхожо байхан асуудал-нуудаар хөөрөөдөө үнгэргэхэ гэж оролдодог. Тэрэ хадаа Корей-дхи соботнигууд тухай дэлгэрэн-гүйгээр хөөржэ үгэжэ байна. Энэ хөөрөөн хүдэлмэриншэд эхэ хонирхолтойгоор шагнахан ба Нэгэдэмэл Нацануудай Органи-зацин Генеральна Ассамблейн V сесся дээрэ зүбшэн хэлсэгдэ-хэн асуудалнууд тухай удаахи хөөрөөдөө хэлжэ үгэхыг нийдэхан байгаа. Нүхэр Старков шагнагдахыг хүсэхыг дүүргэхын тулада энэ хөөрөөдөөд тон хайнаар бэлдхэлд, халаанайгаа коллективтэй ООН-эй Генеральна Ассамблейн хэлсээн зүйлүүдтэй танилсуулан байна.

Нүхэр Старков болбол хөөрл-дөө үнгэргэхдөө тэрэнэе кол-лективтэй үйлдбэрини ажабай-далтай нигта холбоотой-гоор ябуулдаг ба үйлдбэрингөө

даалгабаринуудыг дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадалда кол-лективтэй зоригжуулдаг. Нэгэтэ Нүхэр Старковой «Коммунизмын агуухэ барилганууд тухай» хөө-рөөдөө үнгэргэхэдэн, «эдэ барил-гануудта бидэ ямарар хабаада-жа шадахабиди?» гэжэн асуу-дал табигдаһаа байгаа. Тинхэ-дэнэ Нүхэр Старков хамтаараа хэлсэжэ үзэе гэжэ харюусан байна.

Тинн, халаанай командир Нүхэр Катков үгэ абаад ингэжэ хэлэ-бэ:

—Туркменскэ Главна каналай барилгадаа мого, мүн бусад агуухэ барилгануудта түхээрлэ-гүндүе бүтээн үгэдэг. Уралтай ба Сибирийн томо томо заво-дуудта ошохо ашаануудыг тэрэ-нэн поезднууд манай станци дээрүү гарадаг байна. Мүнөө энэ халаандаа түргөөр ябадаг 8 поезд гаргахыг дурдаханаб.

Эндэ сугларгахад өөһэднйгөө арга боломжонуудыг хаража үзөөд, дежурствыгаа үедэ түр-гөөр ябадаг 10 поезднуудыг гарга-ха гэжэ шиндхэнэ байна.

Агитаторай энэ хөөрөөдөөн сугларгахад хүсэл эрмэлзэлгыг хөөрө дэбжүүлхэн байгаа. Тингэ-жэ халаанай бүхы хүдэлмэриншэд агуухэ барилгануудта хабаада-жа байханаа гүнзэггөөр мэдэ-рэн, энэ үдэр 13 поезднын орондо 13 поезд гаргана ба 200 шаху вагон-час алмахан байна.

Мүнөө агитатор Старков халаанайгаа хүдэлмэриншэдыг нютагай Сөвөлдүүдтэ хүнгэхэ хун-галтанууд тухай Дүримтэй, хун-гуулины округуудтай, гологовалха ба кандидатнуудыг дэбжүүлхэ гу-римнуудтай хайнаар танилсуула.

Д. Обухов.

Хунгалтанууд тухай Дүрим тайлбарилна

Хэжигын аймагай Доодо-Худа-тай сомоной Молотовой нэрэмжэ-тэ хүдөө ажахын артелиин дэргэ-дхи агитколлектив нютагай Сөвө-лдүүдтэ хүнгэхэ хунгалтануудай бэлдхэлэй эхилхэнэе хойшо хун-галтадай дундаа олгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуула. Эн-дхи партийна организаци тус бэ-лэхэлэй эхилхэтэй хамта агит-коллективтэйгээ составыг хаража үзөөд, элдхитэй коммунистууд, комсомолцууд ба партийнабэш-хүдэхыг шэнээр нэмжэ агитатор-нууд болгон байха юм. Тус агитколлективтэй 21 агитаторнууд ба бүридэнэ. Тэдэнэй тооло долоон жэлэй хургуулины багшанаар оло.

Эдэхитэй агитаторнууд И. Эр-дынцев, Р. Цымпилов, Г. Баль-жиров, Д. Будажапова, Ц. Баль-жирова, Ц. Дашнев, Д. Дамбаев

ба бусад хунгалтадай дунда хөө-рөөдөөдөө үнгэргэхэ, тэдэннэ хунгалтанууд тухай Дүримтэй хайнаар танилсуула.

Долоон жэлэй хургуулины ба-гшанаар дундааа 5 лекторнууд ба эхилхэлшэд томилогдодог. «Со-ветскэ хунгуулины систем», «Со-ветскэ Союз—эб найрамдал, де-мократин, социализмын түшгэ-мүн» гэжэн ба бусад темануудээр лекци, элдхэлхүүдыг хэжэ байна.

Хунгалтануудта бэлдхэлэй эхилхэнэе хойшо агитаторнуудай семинар хоёр дахин үнгэргэгдэжэ, тэдэнэй урда агитационно хүдэл-мэрин зорилгонууд табигдаһаа, зохио заабаринууд үгтэнэ байха юм.

Ц. Токтохоев.

АРМЯНСКА ССР. «Автодеталь» гэжэ Ереванска заводой коллектив Куйбышевскэ ба Сталинградскэ гидроэлектростанцинуудай барилгада өөрынгөө ажалай хүбине оруулна. Куйбышев ба Сталинград руу автомобильна детал-нуудай түрүүшын парти элгээгдэбэ. Зураг дээрэ: стахановец-комсомолец Ж. Шагинян. Нормоё 300—350 процент дүүргэнэ. (ТАСС-эй фотохроника).

Закаменайхидай уряада харюусана

Закаменайхидай уряае ха-луунаар дэмжэн, Бицурин айма-гай түрүү колхозууд нитингээ малнуудыг дулаан ба салхалан үбэлжэлгөөр хангахын түлөө нил-лэд эхэ ажал хэжэ байна. «Красная Звезда» колхоз (түрүү-лэгшын Нүхэр Афанасьев) малай үбэлжэлгэдэ илангаа хайнаар бэлдхэлдэ.

Колхозник А. Ф. Афанасьевай хүтэлбэрилдэг бригадын бригада 200 хурьганай багтаха байра ба-ряа, хүнэй-товарна фермын, хони-ной ба гахайн байрануудыг нэлэ-бэн заабаарилла. Гална, шубуу-най байра шэнээр барилдаа. Үбэ-тэжээлээр энэ колхозой мал хүсэд хангагданхай. 4219 центнер хайн шанартай, шэмэтэй үбэн бэлд-хэгдэнэ байна. Мүнөөшье нэмэлтэ тэжээл бэлдхэлгэ үргэлжлөөр.

Ара-Киретскэ сельсоветэй Жла-новой нэрэмжэтэ тохолгодоһон колхоз малай үбэлжэлгэдэ бэлд-хэлээр эхэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Шэнэ газарта үнээдэй нэ-

гэ байра ба тугалай типовой бай-ра барилдаа, хүнэй-товарна фер-мын байра шэнээр түхээрлэгдэ. Адуу морилдой фермын (даагшын Нүхэр Куренков) байранууд нэлэ-бэн заабаарилла. Мүн Логов-скийн нэрэмжэтэ тохолгодоһон колхозой малдай үбэлжэлгэдэ бараг хайнаар бэлдхэлдэ байна.

Гэхэтэй хамта, малайгаа үбэлжэлгэдэ харюусалгагүйгөөр хандадаг колхозууд бии. Жэ-шэнэ «Безбожник» гэжэ колхоз нилээд олон малтай юм. Тээд, тус колхозой правленийн түрүүлгшын Нүхэр Разуваевай захиралтаар бар-илгын бригада тараагдаа, хо-ниной нэгэ ба адуу морилдой хоёр байрануудай барилга зогсоогдо-һон байна. Гахайн типовой бай-рыг Бицурин сахарай заводтог-склад болгон үгэхэ гэжэ Нүхэр Разуваевай хэлсээд байханын малай үбэлжэлгэдэ харюусалга-гүйгөөр хандагыг гэршэлнэ.

А. Юсупов.

Хонишодой амжалта

Хорин аймагай Жлановой нэ-рэмжэтэ колхозой хониной товар-на фермыг Будэма Дамдинова 10 гаран жэл соо хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Дамдиновай шадабар-итай хүтэлбэрини ашаар хонишод хони ямаа үсхэбэрилхэ түсэбөө

жэлхээ жэлдэ үлүүлэн дүүргэдэг юм. Тус колхозой хонишод энэ жэлэйнгээ түсэбөө болзоорхон урид, октябрийн нэгэнэ 101,2 процент дүүргэнхэй.

Д. Жамсуев.

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭЭ ДҮҮРГЭБЭ

Улан-Удын Горпромкомбинатай кузнецно-столярна цех октябрийн 15-да жэлэйнгээ түсэбөө дүүргэд, 1951 оной түсэбөөр ажаллаа байна. Энэ хадаа цехын хүдэлмэ-нормонуудыг ходоодоо 1,5—2 да-хин үлүүлэн дүүргэдэг байна.

ташан Донской гэгшэ хоёр хүнэй орондо ажалладаг, түмэршэ дар-хашууд Фортус, Заиграев, модшо дархан Петров гэгшэд үдэрэйнгөө нормонуудыг ходоодоо 1,5—2 да-хин үлүүлэн дүүргэдэг байна.

МАШИННА ПАРКАА ЖЭШЭЭТЭ НАЙНААР ЗААБАРИЛХА БА ХОЛГОХА

Машинна паркын жэлхээ жэлдэ олоо тоотой тракторнууд, комбайнууд, бусад машиннуудыг хонирхожо жэжэ хадаа соци-алистическэ хүдөө ажахыг үгэнэ. Республикын МТС-үүд нилээд эхэ хүсэтэй машинно-тракторна парк-тай болоо. Үндэр баян ургаса аба-хын түлөө тэмсэлдэ тэдэнэй хүснэ дүүрэн хэрэглэхэ, машинануудтаа гамтайгаар хандаха гэжэн эрилтэ МТС-үүдэй урда табигдаһаа байна.

Республикын МТС-үүд олонхи механизаторнууд энэ эрилтыг үзэн сэхээр дүүргэхын түлөө нилээд оролдолог гаргана. Тэдэнэр өлб-днөө дааһан машинануудыг гамтайгаар хэрэглэн, ажалай үнд-эр бүтээсэ туйладаг байна. Жэ-шээлхэдэ, Түхэнэй МТС-эй (ди-ректорын Нүхэр Пахачинов, аха-лагша механикын Нүхэр Барс-ков) тракторнууд ба хүдөө ажа-хын машинанууд хайнаар хадгэ-лэгдэдэг байна. Үбэлэй үедэ ма-шинануудыг хадгалха сарай ба-рилганхай. Трактористнууд колхоз-зууднаа бусажа ерэхэдэ машинна-нуудаа МТС-эй централна усалд-бада асаржа сээрлээд, ахалагша механиктай актаар тушаажэ үгэдэг.

Ингэжэ хадгалхад машинанууд жэбэржэ муудадатгүй, удаан саг соо хэрэглэгдэдэг байна. Тинхэ-хээ энэ МТС-эй тракторнуудын жэл-хээ жэлдэ үндэр бүтээсэтэйгээр хэрэглэгдэдэг, тэдэнэй заабаарил-гада бага зөөри гаргалагдадаг. Иймэ дээрхээ тус МТС тракторна хүдэлмэрингөө түсэбөө жэл бүри үлүүлэн дүүргэдэг.

Селендумын МТС-эй тракторна бригадын бригадир, республикын суута комбайнер Нүхэр Ковалев-ский машинануудаа мүн хайнаар химгадажа ябадаг. Полевой хүд-лэмэрин үедэ машинануудтаа техникческэ харуулалга нарин ниг-таар, саг соонь хэдэг. Селенно хүдэлмэрин дүүрэмсээр сэлжэ-нүүд, культиваторнууд, плугууд ба бусад машинануудаа түргэнөөр заабаарилжа дүүргэд, шүхэлэ частынуудыг жэбэрхэггүйн ту-лада тохолдоог байна.

—Жэл бүри нэгэ условно тра-ктор бүхэнөөр 450—500 гектар (зөөлөн хахалгалга) газар элдүү-рилнэбди. «Коммунар» комбайнар 850—1050 гектар хүрэтэр тариа хаданабди. Энэ хадаа манай ме-ханизаторнуудай машинануудайгаа хойнохо техникческэ харуулалга хайнаар хэдэгшэ ашаар туйлагда-на,—гэжэ Нүхэр Ковалевский хөө-рэнэ. Энэ мэтын жэшээнүүд рес-публика дотор олон.

И. Бурмистров.

Түбшэ, зарим МТС-үүд, ха-визаторнууд машинануудай хай-шэ хэрэгсэл харуулалдаа үбэлэ-хэ хонирхожо хадгалдаг байнэ юм. Иймэ хадаагаа табигдаһаа машинанууд сагнаа урид эбдэрм-муудадат. Энэ хадаа түрэндэ үг-эхэ гарза ушаруудат байна.

Үнгэргэжэ жэлдэ Иволга, Ново-Брянска, Курбын ба Эгэтын МТС-үүдэй нилээд олон машин-нууд усалдбаануудаа асаргалга-гүй, колхозуудай полинууд дээрэ байгаа. Заабаарилгын сээр-ной эхилхэдэ тэдэ машинануудай сугларгахын олон комбайнууд, молотилканууд ба бусад машин-нуудайн запасной частынууд үгэ-болонхон гү, али баргасаан жэб-жэ, хэрэггүй болошон байгаа.

Хүдөө ажахын машинанууд хадгалалгада эзэн бусаар хада-ха ябадал ВКП(б)-гэй ЦК-ын февральска Пленумэй тогтоол сэр-эрд шууд шүүмжэлэгдэнэ байна. Тэрэ гэгшэнээ хойшо машинану-дай харуулалга ба хадгалалжын хайжаруулха талаар республикын МТС-үүд нилээд эхэ хүдэлмэ-р хэбэн байха юм. Олон МТС-үүд гаражууд, сарайнууд, хараби-нууд барилдаа. Директорнууд, ме-ханигууд ба тракторна бригад-нуудай бригадирнууд энэ хэрэгс-харюусалгатайгаар хандадаг болоо. Гэгшэе, үшөө эхэ юумэн хэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, Суулгын, Ушөөтэй, Ехэ-Куналейн, Саянтын, Ново-Брянска ба бусад хэдэн МТС-үүдтэ харабиануудыг барилда-гүй, Элзэниин барихын тула томо-логдохон мүнхэн хэдэн жэлэй тур-ша соо хэрэглэгдэггүй байна.

Мүнөө республикын колхозууд-та полевой хүдэлмэринүүд дүүр-Тээд, зарим МТС-үүдэй сел-нүүд, культиваторнууд, жатканууд, сенокосилканууд ба хүдөө ажа-хын бусад машинанууд мүнөө хүрт-рөө поли дээрэ гү, али колхозу-удай усалдбаануудта хэбтэнэ. Энэ бүхы машинануудыг сезонно хүд-лэмэрин дүүрэмсээр МТС-үүд ахалагша механиктууд дари ту-шаажэ үгэхын түлөө олонхи тра-кторна бригадануудай бригадир-нууд оролдотгүй.

Машинануудаа ойрын үдэртү-тэ МТС-эйнгээ усалбада асарга-хайнаар хадгалха ба заабаарил-ха, тингэжэ ерэхэ жэлэй полев-хүдэлмэридэ түгсэ бэлэн болго-х гэжэ республикын бүхы механи-каторнуудай, түбхын түрүүндэ тра-кторна бригадануудай бригадир-нууд мүнөөдэрэй шухала зорил-гын мүн.

И. Бурмистров.

Дутуунуудыг большевистскэ ёһоор эрид шууд элирүүлхэ

Ленин—Сталинай партиин хү-тэлбэрээр манай ороной ажалалт коммунистическэ байгуулалтын агуухэ программые амжалтатгай-гаар бэлдүүлжэ байна. Ехэнүүд ба орёо зорилгонуудыг бэлдүүлхэдэ манай партийна организацинууд дүй дүршлөө таһалгараггүй бая-жуулдаг, хүдэлмэрингөө методые найжаруулдаг байна. Ажахын ба культурын бүхы налбаринуудыг хүтэлбэрилхэ методуудэ улам найжаруулжа, партийна организаци-нууд аралай ажахын түсэбүү-дыг дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэ-хын түлөө тэмсэлдэ шэнэ ам-жалтануудыг туйладаг гэжэ.

Манай Энэ ороной ажахын ба культурин лам саашаа бүри хүсэ-тэйгөөр хүжээдэ хадаа партийна хүтэлбэрини хэмжээ таһалгараг-гүй дээшлүүлхэ эринэ. Энэ хү-тэлбэринэ бүри тодорхой ба оперативна болгохо шухала. Энэний тулада манай партийна кадрнуудыг дутуунуудта больше-вистскэ эбсэсгүйг байха үзлөөр хүмүүжүүлхэ шухала байна.

Дутуунуудта эбсэсгүйг байлта хадаа шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэхэ бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлхэ гэжэн удхатой. «...Ма-най хүдэлмэриндхи дутуу дунда-нуудыг ба алдуу энлүүнүүдыг тэм-дэлгүгэй ба элэрхэйлгүгэй байгаа хаа,—гэжэ Нүхэр Сталин хэлэнэ,—бидэнэр урагнаа дабшаа замаа хаахабди, бидэнэр үнэн сэхэ ба революционн шүүмжэлэхэ өөһэ-лынгөө шухалын шухала зорилго-нуудай нэгэн болгохо табиха ёһотойбди».

Энэ жэлэй эхитэ болоһон Го-

А. КИРДЯШКИН,
ВКП(б)-гэй Городской райкомой секретарь.

родской районно Х партийна кон-ференци ба тоосоот-хунгуулины суглаанууд хадаа райкомой, пар-тийна бюронуудай ба партийна эхин организацинуудай зарим секретарьнуудай зүгһөө партийна, советскэ, ажахын организацинууд-дай ба тэдэнэй хүтэлбэрилгүшэдэй хүдэлмэрин дутуу дундаануудыг зарим ушарта болошогүйгөөр тэ-сэжэ байхан тухай, кадрнуудыг большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэхэ үзлөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ёһотой анха-рла хандуулагүй тухай тон зүб зүйтэйгөөр зааһан байха юм. Районной хэдэн олон предприяти-нууд, эмхи зургаанууд ба парти-на организацинуудай хүдэлмэри-дхи горьтойхон дутуу дундаанууд эхэнхидэ энээгээр тайлбарилда-на.

Районно партийна конференциин шиндхэбэринэ бэлүүлхэ, делега-дуудай хэлэн, тоосоот-хунгуулины партийна суглаанууд дээрэ ком-мунистуудай хэлэн шүүмжэлхыг ажагалтануудыг хараадаа аба-саха зуураа, райком болбол партийна эхин организацинууд-ыг бэхжүүлхэ, ажахын полити-ческэ зорилгонуудыг шиндхэхэ, тэдэнэй дайшалхыг шадаба-ринэ дээшлүүлхэ ябадалда гол анхаралаа хандуула. Энэ зорил-гоор, райком хадаа партийна орг-анизацинуудай секретарьнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэринэ илангадан, тэдэнэй семинарнууд-ыг үнгэргэдэг болоһон ба тэдэнэй хүдэлмэридэ бодото туһаламжа

үзүүлдэг, партийна эхин органи-зацинуудай хүдэлмэрини хайн дүй дүршлэе шэнжэллэг ба согсолдог болоһон байна. Тэрэхэлэн райком болбол партийна организацинууд-тай холбоогоо шангадхана, секретарьнуудай тоосоонуудыг бюрогой засадан дээрэ, мүн та-багуудта хэгдэдэг зүблөөнүүд дээрэ ходоодо шагнажа байдаг болоо.

Эдэ бүгэдэ хадаа районно пар-тийна организациин партино-эм-хидхэлэй ба партино-политическэ бүхы хүдэлмэрини зарим дэбжэл-тэдэ, большевистскэ шүүмжэлэхэ улам саашаа дэлгэрүүлгэдэ туһалханын лабайт. Парти-на эхин организацинууд дутуу дундаануудыг зоримгойгоор эли-рүүлдэг ба тэдэннэ түргэнөөр усалхадат болоо. Бурмонкоопсо-юзай правленийн ба «Востокзот-зерногой» республиканска конто-рын партийна организацинуудай хүдэлмэри энээндэ эли жэшэе бо-ложо үгэнэ. Эдэ партийна органи-зацинуудта партино-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри хая бо-лотор дооло хэмжээндэ байхан юм. Партийна суглаанууд үсөөн ба идейнэ дооло хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг байгаа. Аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда полити-ко-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри йв-лаар ябуулагдадаг байхан юм. Эдэ эмхи зургаануудта кадрнуудыг шэлэн олохо ба хүмүүжүүлхэ большевистскэ метод танил талыг баримталха ябадалаар нэлгэгд-дэг, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлгэдэггүй ба хүндэлдэггүй, тэрэннэ ха-шаха ушаршыг гарадаг байгаа.

ВКП(б)-гэй райком хадаа дур-сагдан партийна организацинууд

дай хүдэлмэринэ шалган үзөөд, партийна хүдэлмэрэе шангадхача хэрэгтэнэ эдэ парторганизацинууд-та зохио туһаламжа үзүүлэнэ байна. Парторганизациин секре-тарьнууд Нүхэр Леонов ба Виш-кова гэгшэд райкомой энэ туһа-ламжыг шадамараар хэрэглэжэ. Мүнөө эдэ организацинуудай ажа-байдал эдэхитэй болоо. Энэ-дэ партиин доторой хүдэлмэри найжараа, коммунистуудай эдэх-и ургаа, албахаагшад дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэ-рини үнэндөө зогсоожорхион бай-на. Партийна бюрогой гэгшүүд — дурсагдан эмхи зургаануудай хү-тэлбэрилгүшэд—Нүхэр Митыпов ба Добровенский гэгшэд харюусалга-наа зайсаһан ба Нүхэр Голубе-вые заашы шүүмжэлдэггүй бай-гаа. Юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа сек-ретарь байха зуураа Нүхэр Добро-венский ба Митыповэй хүтэлбэ-риллэг управленийн хүдэлмэрин дутуу дундаануудта тэсэбэртэй-гээр хандадаг байха юм. Райком эдэ эхэхэн дутуунуудыг парти-йна бюродо ба Нүхэр Голубева хаага үгэнэн, партийна эхин орга-низацингаа хүдэлмэринэ эрид найжаруулхыг эриһэн байна. Он-доо жэшэе абабал, хэлхэе хол-бооной министерствын управле-нийн спецсвязин таһагай началь-ник Нүхэр Карпов шүүмжэлэхыг хахшаха ба өөрынгөө мэдэлэй хү-дэлмэрилгүшэдтэ тала танилай ёһоор хандаха замда нүүлэй үедэ ороһон байха юм. Карповай пар-тийнабэш ябуулгыг коммунист-нууд зүб зүйтэйгөөр буруушаан байгаа, Тинхэдэ партийна органи-зациин секретарь Нүхэр Чикуновэй хүдэлмэринэ дутуунууд бии ба тэрэннэ Нүхэр Карпов мэдэлдэ байгаа. Тэрэн дээрэ-нэ, Нүхэр Чикунов партиин гэгшүү Карповай партинабэш ябадал тухай асуудал партийна суглаа-най зүбшэн хэлсэлгэдэ табингүй,

хын управленийн партийна органи-зацинуудай жэшээнүүд дээрхээ эрилтэ харагдана. Энэ эмхи зугаа-нуудта «Шин минни ойро бү хүрэ, би шинишын ойро хүрэхэгүйбэ» гэ-жэн заншал мүнөө хүрэтэр зай-луулагдаагүй байхан гэмшлэтэй юм. Ой модоной управленийн пар-тийна организациин секретарь Нү-хэр Голубев нүүлэй үедэ партийна хүдэлмэриг нилээд хөөрө заа-гайруулан байна. Тэрэ хадаа хү-дэлмэрин түсэб зохёологгүй, пар-тийна суглаа хаа саг соонь үн-гэргэдэггүй, албахаагшад дунда-хын нитэ-политическэ хүдэлмэ-рини үнэндөө зогсоожорхион бай-на. Партийна бюрогой гэгшүүд — дурсагдан эмхи зургаануудай хү-тэлбэрилгүшэд—Нүхэр Митыпов ба Добровенский гэгшэд харюусалга-наа зайсаһан ба Нүхэр Голубе-вые заашы шүүмжэлдэггүй бай-гаа. Юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа сек-ретарь байха зуураа Нүхэр Добро-венский ба Митыповэй хүтэлбэ-риллэг управленийн хүдэлмэрин дутуу дундаануудта тэсэбэртэй-гээр хандадаг байха юм. Райком эдэ эхэхэн дутуунуудыг парти-йна бюродо ба Нүхэр Голубева хаага үгэнэн, партийна эхин орга-низацингаа хүдэлмэринэ эрид найжаруулхыг эриһэн байна. Он-доо жэшэе абабал, хэлхэе хол-бооной министерствын управле-нийн спецсвязин таһагай началь-ник Нүхэр Карпов шүүмжэлэхыг хахшаха ба өөрынгөө мэдэлэй хү-дэлмэрилгүшэдтэ тала танилай ёһоор хандаха замда нүүлэй үедэ ороһон байха юм. Карповай пар-тийнабэш ябуулгыг коммунист-нууд зүб зүйтэйгөөр буруушаан байгаа, Тинхэдэ партийна органи-зациин секретарь Нүхэр Чикуновэй хүдэлмэринэ дутуунууд бии ба тэрэннэ Нүхэр Карпов мэдэлдэ байгаа. Тэрэн дээрэ-нэ, Нүхэр Чикунов партиин гэгшүү Карповай партинабэш ябадал тухай асуудал партийна суглаа-най зүбшэн хэлсэлгэдэ табингүй,

тэрэннэ шүүмжэлэлхээ зайсууд-замда ороһон байха юм. Секретарь рини нигэе принципалнаа ба-ябадалай хойшололгонууд таби-хыг хүдэлмэридэ муу нүлөө үзүүл-байха юм.

Дутуунуудта большевистскэ эбсэсгүйг байха үзлөөр комму-нистуудыг хүмүүжүүлхэ шухалын шухала условно хадаа тэд-нэй политическэ хэмжээдэ нил-шүүлгэдэ мүн болоо. «Гүрэн ба партийна органдуудай хүдэлмэ-рилгүшэдэй политическэ хэмжээ нэй, марксистско-ленинскэ бол-босоролтой үндэр дээрэ байха бү-ри, хүдэлмэрин дээрэ хэмжээндэ ба улам сэхэ үрэтэй, улам аша-таһагай байха» гэжэ Нүхэр Сталин хураана.

Партино-гэгээрэлэй системэ дхи хуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдхэхэ ба тэрэннэ эмхитэйгээр үнгэргэхэ талаар райком ба пар-тийна эхин организацинууд тори-той хүдэлмэри хэлэн байна. Гүрэн-шэ, энэ талаар манай хүдэлмэ-рид нилээд олон дутуунууд бай-Партийна ба советскэ зарим хү-тэлбэрилхыг хүдэлмэрилгүшэд өөһэднйгөө идейно-теоретическэ хэмжээдэ дээшлүүлхэ ябадалда багаар анхаралаа табина. Хури-салай энэ жэлдэ зарим комму-нистууд, плангаа бээс дааһаа марксистско-ленинскэ шухала тоор ушөө эхилээдүй байха юм.

Райком ба партийна эхин органи-зацинууд хадаа ВКП(б)-гэй Ком-комой бюрогой ба Улан-Удын рай-комой VI пленумэй шиндхэбэрини-дэ бэлдүүлхэ, энэ жэлдэ парти-йна хуралсалда үзлэгдэжэ бай-хан дутуунуудыг гүйсэд улам хажа, районной организацинда парти-йна пропагандыг эмхитэйгээр ба үндэр идейгээр ябуулахыг хыг хангаа улагтай.

Дутуунуудта большевистскэ эбсэсгүйгээр хандааг комму-нистуудыг хүмүүжүүлхэ гэжэ парторганизацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэн мүн.

Агрозоотехническэ курсануудай хуралшадта туһаламжа

Мүнөө колхозуудта 3 жэлэй программатайгаар агрозоотехническэ курсанууд хүмүүжилжэ эхилбэ. Тэндэ хуралсажа байһан колхознигуудай туһаламжа болгон, хүдөө ажахын үндэһэн хуули мүн» гэһэн статья толилогдобо.

1. ХҮДӨӨ АЖАХЫН АРТЕЛИН УСТАВ—КОЛХОЗНО АЖАБАЙДАЛАЙ ҮНДЭН ХУУЛИ МҮН

Колхозно байгуулалтыг тогтоол- ба бэхжүүлгэ хадаа Ленин— Сталиний партиин ахиабар ехэ шалтануудай нэгэн мүн.

Колхозно байгуулалтыг хүмүүжилгэ хүдөө ажахын артелиний шалтгайгаар зохиогдохон ба колхознигууд-ударнигуудай хоёр- ной Бүхэсоюзна съездээр 1935 оо баталагдаһан байна.

Хүдөө ажахын артелиний Устав онсо ехэ удхашанарыг тэмдэглэе, зургаа, нүхэр Сталин дээрэ зомилгодоһон комиссийн шалтгайгаар зохиогдохон ба колхознигууд-ударнигуудай хоёр- ной Бүхэсоюзна съездээр 1935 оо баталагдаһан байна.

Хүдөө ажахын артелиний Устав наринаар бэлүүлгэ замаар колхозуудыг большевистскэ парти ба советскэ правительствын дээрэ дээрэһэн, колхозно социалистическэ зөөрине элдэб хал- хануудһаа хамгаалһан ба нин- аажмы хүжөөхэ бүхэ усло- байгуулһан дээрэһэн колхоз- байгуулалтын асар ехэ ам- танууд туйлагдаһан байна.

Колхозно байгуулалтын хүснэй бата бэх байлтын гол эшэ үн- ба хадаа нитын газар мүн бо- л. Колхозуудта газарыг хуули- ноор бэхжүүлгэдэ парти бт- ительство болбол колхозуудай арта эзэн бусаар хандалгы ба арга бутархайлаха ябадалыг хадаа тушаа оролдогто гарга- хан байна. Колхозно газарай хоёртүгээгүй байлгы ханга- тухай пункт артелиний Устав ороулагданхай.

Нютагай нотагуудтай нэгшье хадаа колхозуудта гүрэнэй нутаг үгтэнһөө хойшо кол- хозуудта бэхжүүлгэдэһэн газарыг колхозуудта дамжуулан тэрэни өөрингөө дурар барилха эрхгүй байна.

Союзай Министруудай Со- вет ВКП(б)-гэй Центральна комитет хадаа 1946 оной сентяб- р 19-дэ гаргалан тогтоол соо артелиний Уставыг эбдэлгэ ба нутагуудта манай ороной социалистическэ байгуула- лын хортой гэжэ онсо тэмдэглэһэн байна юм. Юб- ной тэдэ хадаа үйлдэбэрин хүжөөхэ нитын зөө- нүдүрүуд ба деревнидэ томо ажахи эмхидхэлгэн шүүшүүдэ эбдэлгэ байна.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1947 ондо февралыска Пленум хар- нүүлгэ хүдөө ажахын артелиний Уста- в наринаар сахихын түлөө, нинэ элдэбээр эбдэлгэ ба ха- нгилгыг усадхахын түлөө хадаа шухала байһы дахин он- гилгэһэн байна юм.

Хүдөө ажахын артелиний Уста- в сахихын хойноһоо шанга хн- тогтоохын ба Уставыг эб- дэлгэһэн колхозуудыг ар- телиний тулада СССР-эй пра- вительствын дэргэтэ колхозуудай эрхилхэ Совет байгуула- гданхай.

Хүдөө ажахын артелиний Уста- в гэгдэнг колхознигууд бии. Тэдээр нитынгээ шударгыгаар хүдэлмэрил- гэдэггүй, хүдэлмэрингөө ар- бусадай хүзүүн дээрэ эрмэлзэдэг байха хуурмаг ябадалтай.

Хүдөө ажахын артелиний Уста- в гэгдэнг колхознигууд бии. Тэдээр нитынгээ шударгыгаар хүдэлмэрил- гэдэггүй, хүдэлмэрингөө ар- бусадай хүзүүн дээрэ эрмэлзэдэг байха хуурмаг ябадалтай.

шууд тэмсэл хэхэ хэрэгтэй.

Хүдөө ажахын артель хадаа түс- сэггүйгөөр, түсбэтэ хүтэлбэригү- гөөр хуржэжэ ба урда табигда- һан зорилгонуудыг дүүргэжэ ша- дахагүй байна.

Үйлдэбэрин түсбэтэ ба брига- дануудта, звенонуудта ба малажа- лый фермонуудта үгтэлгэ үйлдэ- бэрин лаалгабаринуудай шэнэ фор- монууд хадаа колхозно түсбэтэ- гье бүри дээдэ шатада үргэхэ, дайнай хойто тээхи үелэ хүдөө ажахын урда табигдаһан зорилго- нуудыг амжалттайгаар шиндхэхэ ябадалда туһалахы байна. Колхоз- зой үйлдэбэрин жэлэй түсбэтэ шухала хубинуудай нэгэн хадаа натуральна ба мүнгэнэй олзо до- холды түсбэлгэ болоно.

Колхозууд болбол үйлдэбэрин жэлэй түсбэтэ гадна, хүдөө ажа- хын тухай хүдэлмэринүүдэй (ха- барай тарилга, ургаса хурялга, намарай тарилга) түсбүүдтэй байда эрэгтэй. Хүдэлмэрин түсб- бүдэ жэлэй түсбэтэ тодор- хойлһон ябадал болоно. Эдэ түсб- бүдтэй гол зорилго хадаа хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй үенүүд- тэ зохилдуулан, хүдэлмэрин түс- сь ба үйлдэбэрин эбсэг хэрэг- сэлнүүдэ зүбөөр хубаарилха, хэр- гэлгэ ябадал болоно.

Ажалай эмхидхэлгэ, түлбэридэ ба жаяг заршамда хүдөө ажахын артелиний Устав соо горьтойхы- нуури үгтэнэ. Ажалай түлбэрингэ тэгшдхэн түлэхэ ябадал усадха- лга ба сдельнэ ажалыг дээрэһэн хадаа ажалай бүтээсые дээр- шүүлгэдэ эхэхэн удхашанартай. Амар амыраа ба жэжэ бүтгүү- дээр таһаржа, сдельнэ ажал хэхэ нимэ хоёр гурим бин юм. Колхоз- ник бүхэнэй эхэн ажалыг тус бүридхэн бүридхэжэ шадахаар ушарта амыраа таһаржа, сдельнээр ажал хэхэ ябадал үг- рэгдэгдэнэ. Энэ хадаа сдельнэ ажал хэхэ ябадалыг эгээл хайн формо мүн болоно. Энэ формо хадаа ажалыг эмхидхэлгэдэ эзэн бээр хандаха ба олзо дохол ху- баарилхадаа тэгшдхэлгэ гаргаха ябадалыг бүри мүнэн усадхаха ар- га боломжо олгоно.

Сдельнэ ажал хадаа ажалыг нормировалха ябадал эринэ.

Ажалай нормонууд хадаа ажал- та дээрүүдэ бэхшын тулада бүтээгдэһэн хүдэлмэринүүдэй хэм- жээ ба шанарыг тодорхойлхын түлөө хэрэгдэгдэнэ. Ажалай нор- монгүүгөөр колхозник бүхэнэй хэ- нэн хүдэлмэрин хэмжээ ба ша- нарыг тодорхойлхын, колхозной олзо дохолы колхознигуудай хэ- нэн ажалай жэшээгээр хубаарил- хын аргагүй.

Ажалай нормонууд хадаа кол- хозой ажалыг түсбэлгэһэн ба эм- хидхэлгын үндэһэ нуури, колхо- зуудта ажалай жаяг заршам бэ- хижүүлхэ зэбсэг мүн болоно. Хү- дөө ажахын хүдэлмэринүүдэ тухай болзор соо дүүргэхын ту- лада хэрэгдэгдэхэ хүдэлмэрин хусы ажалай нормоор үндэһэлжэ түсбэлгэһэн байна юм.

Колхозуудта жэл ерэхэ тутам ажалай бүтээсйн дээршдэг дээр- нээ ажалай нормонуудыг жэл бүри шэнээр хаража үзөөд, хуби- лалта оруулха шухала байна.

Хүдөө ажахын артелиний Уста- в нэмэлт болгон, «Колхозуудта ажалай эмхидхэлгэ хайжаруулаха, бүтээсые дээршүүлхэ ба тү- лөөһыг гуримшуулаха хэмжээ- нүд тухай» тогтоол соогоо СССР-эй Министруудай Совет хадаа барилгын ба хамбаарин хүдэлмэ- ринүүдэ оруулалсан, хүдөө ажа- хын бүхэ түрэлэй хүдэлмэринүү- дэй ажалай шэнэ, жэшээгэ нор- муудыг ба хүдэлмэрин ажалта дээрөөр сэгнэхэ эднэ гуримыг хайшаһан байна юм.

Ажалай жаяг заршам хайжа колхозой ажалай бүтээсые дээр- шүүлхэ ба артелиний нитын ажа- хыг бэхжүүлхэ ябадалда шуха- ла нүхсэл боложо үгэнэ. Ажалай үндэж жаяг заршам хадаа колхоз- до большевистскэ гурим тогтоохо, артелиний нитын ажахын урган дээржэ ябадал хангаха үндэһэ нуури мүн. Ажалай үндэж жаяг заршамгүйгөөр колхоз ургажа ба бэхжэжэ шадахагүй байна.

Хүдөө ажахын артелиний Устав хадаа «үнэн сэхээр хүдэлмэрил- хынь, Уставай эрилтэ, хамтын суглаанай ба правлений тогтоол- нуудыг дүүргэхынь, правлений ба бригадирай даалгалан хүдэл- мэринүүдэ болон нитын уялга- нуудыг наринаар дүүргэхынь, ажалай жаяг заршам сахихынь» колхознигуудыг уялгална.

ВКП(б)-гэй ЦК ба СССР-эй СНК болбол колхозно нитынгээ үйлдэбэрид колхозник бүхэнэй хабаадаха ябадалыг дээршүүл- хын ба колхозуудта ажалай жаяг заршам бэхжүүлхын тулаа, ажал хэхэ шадаха колхозник бү- хэнэй ажалта үдэр олохо уялгата минимум 1939 ондо тогтооһон байна. Тинхэлэ ажал хэхэ ша- даха аад, жэлэй түрша соо тог- тоогдохон минимумһээ доошо ажалта үдэр олоһон эрэгтэй ба эмгэтэй колхознигуудыг колхозноо гаргажа ба бууса шадарайн үчсэ- тогуудыг хангаха гэжэ дурдхалһан байна.

Ажалта үдэр олохо уялгата ми- нимум Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ дээршүүлгэдэ- нэн байха юм. Ажалта үдэр олохо дээршүүлгэдэһэн минимум хадаа дайнай хойто тээхи үелэ хүснөө үлөөгдэнхэй. Энэ минимумыг ажал хэхэ шадаха колхозник бү- хэн дүүргэжэ шадаха байна. Кол- хозно үйлдэбэрин хэрэгтэ бүхэ хүснээ үгэдэг үнэн сэхэ колхозни- гууд ажалта үдэр олохо энэ дээр- шүүлгэдэһэн минимумыг хэдэн дахин үлүүлэн дүүргэдэг байха юм.

«Артелиний олзо дохол зүбхэн лэ артелиний гешүүн бүхэнэй олоһон ажалта үдэрэй хэмжээгээр гешүү- дэй дунда хубаарилгатаа ёһотой» гэжэ Устав соо хэлэгдэнэ. Кол- хоз болбол олзо дохолдоо хубаа- рилхын урда тээ гүрэнэйгөө ур- дахи уялгануудыг нэн түрүүн дүүргэжэ ёһотой. Ажалта үдэрэй үнэ сэн хадаа артелиний нитын ажахын хэмжээһээ ба колхозни- гуудай хамтынгаа ажал хүдэлмэ- рид хабаадалгаһаа дуудлаха байна. Тинмэнэ ажалта үдэрэй үнэ сэнгые шууд дээршүүлхын тулаа колхозник бүхэн хамтын- гаа ажал хүдэлмэрид элбхитэйг- гэр хабаадаха, нитынгээ ажахыг бэхжүүлхэ тушаа сэг үргэлжэ оролдохо, нитын зөөрине хамгаал- ха, ороһото ба техникческэ куль- турануудай ургасыг дээршүүл- хын, нитынгээ ажахын бүхэ хал- баринуудыг үргэдхэхын түлөө тэмсэлдэ тэрэнигээ үлэмжэ гэм- тайгаар ба зүбөөр гаргашалха ябадал ехэ удхашанартай.

Колхозно демократиян принци- пүүд хадаа хүдөө ажахын арте- линий жэшээгэ Устав дотор элээр харагдана. Артелиний хэрэгүүдэ хүтэлгэ демократическа гүнзг- үг үндэһэ нуури дээрэ аюулаа- дана. «Артелиний хэрэгүүдэ ар- телиний гешүүдэй хамтын суглаан, суглаануудай хоорондо хамтын суглаагаар хунгалдан правлениг хүтэлдэг» гэжэ Устав соо хэлэг- дэнэ.

Хамтын суглаан хадаа хүтэлбэ- рин дээрэ орган ба артелиний бу- рин эрхэтэ эзэн мүн. Колхозно демократиян энэ принципыг хэ- ншэ элбхэ эрхэгүй.

Колхознигуудай хамтын суглаан хадаа колхозой хэрэгүүдэ хүтэл- хэ дээдэ орган болохоһоо гадна, тарашадыг социалистическэ үзэ- лээр хүмүүжүүлхэ ябадалда ехэ удхашанартай.

Хамтын суглаанай шиндхэбэри- нүүдэ артелиний хунгалдамал ор- ганууд ба колхозой бүхэ гешүүд уялгата ёһоор дүүргэхэ эрэгтэй.

Хүдөө ажахын артелиний Уста- выг шууд бэлүүлгэһэн ашаар колхозно байгуулалта хадаа со- ветскэ гүрэнэй бата бэх түшэг тулгуури боложо шадаа.

Артелиний Уставыг, социалистиче- скэ гүрэнэй хуулинуудыг шууд бэлүүлгэ хадаа хүдөө ажахыг саашадаһа хүжөөн дэбжүүлхэ ба колхозно тарашадай айнаа тэн- ниглэн байдалыг улам хайжаруу- ха үндэһэ нуури мүн болоно.

Л. Врублевская, БМАСР-эй хүдөө ажахын Министерт- вын эмхидхэлгэ-колхозно та- хагай начальник.

Татарогско заводой суута токар- скоростный Петр Креузов СССР-эй хүдөө ажахын машина бүтээлгын Министертвын уралдар Москва эрэн- хэй. Байгша оной үнгэрхэн 8 һара соо нүхэр Креузов 65 һарын норко дүүргэе. Токарь Креузов столпын- гаа предприятиеудай түрүү станок- вецуудтай уулзажа, хүдэлмэрингөө дүй дүршэлы харилсан абалсана. Зураг дээр: «Красный пролетарий» заводой мастер И. Белов (баруун гар- наа) П. Креузовыг «АТ» маркын шэнэ станогтой танилсуулжа байна. ТАСС-эй фотохроника.

ХОЙТО- БАЙГАЛАЙ АЙМАГТА

НЮТАГАЙ СОВЕДУУДТЭ
ХУНГАХА
ХУНГАЛТАНУУДА
БЭЛДХЭЛ

Нютагай Советуудтэ хунга- ха хунгалтануудта бэлдхэлэй хүдэлмэри аймаг дотор эдэб- хитэйгээр ябажа байна.

Аймагай тосхонуудар агит- пунктнууд нээгдэдэ, ажалша- дай дунда агитационно-ойл- гууламжын хүдэлмэри үргэ- нөөр ябуулжа байна. Мүнөө аймаг соо 400 гаран агита- торнууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэр нунгуулины Дүрим, Ста- линска Конституци тухай асуудалнуудар хөөрлөө- нуудыг үнгэрэнэ.

Аймагай культурын бай- шанда Сталинска Конститу- ци, сталинска эпохын агууехэ барилганууд, Корейдхи собы- тинууд, арадай демократиян ороонуудтай социализмын байгуулалта тухай ба бусад тэмэнуудээр лекцинууд уншаг- дана.

35 МЯНГАН БАНКА
КОНСЕРВЭ—ХОЕР ВДЭР
СОО

Октябрийн найдэрэй хүн- дэлдэлдэ стахановска вахтада жагсаһан заганаһай консер- вын комбинадаһид ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Стаха- новска вахтада жагсаһанай ха- туруушын хоёр үдэр соо тэдэ- нэр 14 тонноһоо дээршэ омуль буйлуулжа, 35 мянган бан- ка консервэ үйлдэбэриллөө.

ОКТАБРИЙН УРДА ТЭЭХИ МҮРЫСӨӨН

Аймагай заганаһал найн- дэрэй урда тээхи социалисти- ческэ мүрысөө үргэн далай- сатайгаар аюулажа байна. «Красный октябрь», «Трудо- вой северянин» ба «Труд» гэ- жэ колхозуудай заганаһад загана бариха 5 жэлэйгээ түсбэе болзорлоһон урид дүүргэһэн юм. Мүнөө тэдээр түсбөө галуур хэдэ мян- ган пүүд загана бариха, гүр- рэндөө тушажа байна.

«Вторая пятилетка» гэжэ эвенкийскэ колхоз эршэмтэйг- гэр ажаллана. Тэндэхи кол- хознигууд мүнөө жэлдэ нё- донодоһойдо орхолоо 34 да- хин үлүү ехэ загана гүрэндөө тушаагдал байна.

БАЙКАЛАЙ ЗҮҮН

ЭРБЭДЭХИ НАМАРАЙ

АГНУУРИ

Мүнөө жэлдэ аймагай кол- хозууд Байкалай зүүн эрбэдэ анха түрүүшынхэ загана ба- рилгыг эмхидхэбэ. «Объеди- нённый труд» колхозноо Алек- сандр Непомяных гэгшын бригада хадарин загана бари- хаяа тэндэ ошонхой. Тус бри- гада 2 дахин гүлмэ табиха, 5 центнерһээ үлүү загана ба- риха. Ушөө 5 колхозой ба за- гаһа барилгын гүрэнэй брига- данууд тэндэ элбгээгдэхэн.

М. Смоляков.

Комсомолецудай үүсхэл

Курумканай аймагай комсомо- лцууд хүдөөгэй культурно-гэгэ- рэлэй эмхи зургаануудыг заһаба- рилгаар хаяхан воскресник үнгэр- гэдэ. Комсомольскэ эхин органи- заци бүхэн колхознойгоо уншал- гын байшангыг ба клубыг заһа- барилха, дулааха, шэмгэлгэхэ сэхэн хүдэлмэри хээ.

Үүргээд дүүргэдэггүй эмхи зургаанууд

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зур- гаануудыг үбэлдэ бэлдхэлгыг сэг болзор соонь, шанар хайнтайгаар бэлдүүлхэ гэжэ ехэ удхашанар- тай. Мүнөө үелэ, нютагай Сове- дуудтэ хунгаха хунгалтануудта бэ- лдхэлгэ үелэ клубууд, уншалгын байшангууд, улаан булангууд ба культурно-гэгээрэлэй бусад эмхи зургаанууд тон ехэ хүдэлмэри дүүргэхэ уялгатай.

Гэбшье, Сэлэнгын аймагай культурно-гэгээрэлэй зарим эмхи зургаанууд өөһэднүүгөө үүргыг гүйсэд дүүргэжэ шадаһагүй. Ажалшадай культурна эрилтэ эр- химээр хангаха арга боломжонууд тус аймагта бии. Аймаг до- торнь социалистическэ культурын байшан, уншалгын 6 байшан, хү- дөөгэй 4 клуб, колхозуудай 11 ти- повой, 5 хахад типовой клубууд, 64 улаан булангууд бии. Тэднэй олонхын хүсэд заһабарилгадаа- гүй, болбосон сээр болго- доогүй, бүхэли үбэлдөө хүрэхэ тү- лээ түлшөөр хангагдаагүй бай- наар. Зарим эмхи зургаануудтань элдэб литература, харуулан ойл- гуулха хэрэгсэлнүүд, культиней- тарь ба мебель тон хомор.

Культурно-гэгээрэлэй зарим эм- хи зургаануудтай дэргэдэ агит- пунктнууд эмхидхэгдэлгүй. Айма- гай сокультурын байшан болбол нинтэ ажалшад дунда культу- рно-гэгээрэлэй ба агитационно-ни- тын хүдэлмэринүүдэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ эрэгтэй. Тээд, Сэлэн- гын аймагай сокультурын байшан гансахан лэ танчануудыг эмхид- хэлгээр өөрынгөө хүдэлмэринэ хн- заарлана. Элдэб тэмэнуудээр лек- цинууд, элихэлнүүд эмхидхэгдэ- нгүй. Тэндэхи интеллигенци лек- ционно пропагандын хүдэлмэрид хабаадуулагданагүй. Лекторин хүдэлмэрилхээ үннэй болишон- хой.

Эндэ уранхайханай, политиче- скэ, хүдөө ажахын ба бусад ному- даар нилээд элбгэ библиотекэ бии. Тэндэнь хэдэн зуугаад ун- шашад тоологдоно. Тээд тус би- блиотекэ агитационно-нитын хү- дэлмэрид баһал хабаадуулагда- нагүй. Хунгалтануудта хамаат- материалнууд, фото-монтажууд ба харуулан ойлгуулха агитациян бусад зүйлнүүд уншалгын ээл соо хомор байна.

Зунай сагта сокультурынгаа байшангай гэрны заһабарилуулаха, дулаалуулаха гэжэ тэрэнэй дирек- тор нүхэр Аксенова огто оролдоо- гүй. Заһабарилгын хүдэлмэрин хүйтэн сагай газар орожо ерэнэ хойно эхилээ.

Хүдөөгэй ба колхозуудай клу- буудыг үбэлдэ бэлдхэлгэ тэсэ- шгүйгөөр унжагайруулагдана. Жэшээ болгон Загастайн сомоной

хүдөөгэй клубыг (даагшань нүхэр Гапилов) абаад үзэе. Клубайн байшан заһабарилгада, дулааг- даашегүй. Сонхонуудтань дахар- раманууд табигдаагүй, зарима- найн шэлнүүд тээршэһэнхэй, хэ- нын штукатурка холторшонхой. Досоонь ямаршье эмхи гуримгүй, хандалинуудын нэгэ угтуудыг ябалаатай хэбтэнэ. Газарыг нэгэ- шье монсогор түлээн үгы.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зур- гаануудай гэр байранууд болбо- сон байха эрэгтэй. Тээд Шахта гэжэ посёлогой клу- бые газар талашаань харахада клубыг гэжэ хангахаар бэшэ. Байшангын тойроод бөө шорой, хөрөөгэй хибдэһэн дүүрэн. Клу- байн газар таримал нэгэшье мо- доно үгы.

Зарим колхозуудай правлени- нүүд ба партийна организацинууд клуб тухайгаа маргажархихай гэхээр. «Красный Октябрь», «XVIII партсъезд» ба бусад кол- хозуудай клубууд үни удаанай суургатай байһаар.

Сэлэнгын аймсоведэй гүйсэдкө- мой культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай таһагай (даагшань уялгыг дүүргэһэн нүхэр Цыденов) хүдэлмэрилгэдэ хүдөө нютагуу- дайр аяжа, клубуудай, уншалгын байшангуудай ба улаан булангуу- дай болото байдалтай танилсатга- гүй, хүдэлмэрингөө байра дээрнэ шалгажа үздэггүй, тэдэндэ туһа- ламжа үзүүлдэггүй байна.

Ород алфавит дээрэ зохиогдо- һон үзэг бэшэгтэ бурят-монгол эонини хургалга Сэлэнгын аймаг- та хангалтагүйгөөр аюуулагдана. Ново-Селенгинский, Загастайн, Жаргалантын, Зуево-Сутайн, Доо- до-Бүхэнэй сомонуудта үзэг бэ- шэгтэ хургаха асуудал шиндхэг- дэнхэй гэжэ тоологдоно. Тээд, үзэг бэшг мэдэхгүйшүүд үшөөл бии.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зур- гаануудай хүдэлмэри тухай асуу- далыг ВКП(б)-гэй айкомой бюро өөрынгөө засадын дээрэ сентяб- рин тэн багаар хаража үзөөд, тухай тогтоол гаргаха нэн. Гэбэ- шье, тэрэ тогтоолыг дүүргэхэ хүдэлмэри хэгдэжэ эхилэдүй байһаар.

ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айком ба аймсоведэй гүйсэдком аймагайн- гаа культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридхи ду- тагалдануудыг дары усадхахын, нютагай Советуудтэ хунгаха хун- галтануудта бэлдхэлдэ эдэ эмхи зургаануудыг элбхитэйгээр ха- баадуулахын тулаа шухала хэм- жээ абаха ёһотой.

Б. Дондочков.
(«Б. М. Үнэндэ» тухай кор- респондент).

«Б. М. Үнэндэ» бэшэһэнэй нүүлээр

Дутуунууд усадхада

Прибайкальска аймпотребсоюз хүдөө ажахын хүдэлмэришадэ эд бараагаар мууса хангана, нүү- дэл ваймаа эмхидхэнгүй, магазин ба столовнуудай хүдэлмэрин саг тогтоогоогүй гэнэ бэшг ма- най газетын сентябрийн 6-най но- мерто толилогдохон байгаа.

Бурмонкопсоюзай эмхидхэлэй

ба шалгалтын таһагай пацальн- гай орлого нүхэр Колмаковай мэдэсхэнэй ёһоор, бэшг соо хэ- лэгдэн баримтанууд зүб байба. Дурсагдаһан дутуунууд усадха- дажа, худалдаа наймаанай худэл- мэринэ хайжаруулха хэмжэнууд абаа.

«Албан хойрог Литвинцева тухай»

Имэ гаршатай бэшг манай га- зетын сентябрийн 26-най номерто толилогдохон юм. Тус бэшг соо Бицурийн аймагай ЗАГС-ын таһа- гыг даагша нүхэр Литвинцева хү- дэлмэридөө албан хойроогоор хан- дажа, хүнүүдэй хэрэгтэй докумен- туудыг абаха гэжэ ерэхэдэнь ишэ тиншэнь дэмдэ аюуулаа гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

—Бэшг соо дурсагдаһан барим-

танууд зүб байба. Ажалшадай эрилтэнуудтэ албан хойроогоор хан- дажа байһанайн түлөө нүхэр Литвинцева аймсоведэй гүйсэд- комой зүгһөө шанга бэнуулга хэлдэбэ, мүн дутуунуудта дары усадхажа, худалдаа хайжаруул- хыг эргидэбэ, — гэжэ аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлгш нүхэр Ма- нинов манай редакция мэдэсхэбэ.

Дандаровада хэмжөө абтаба

Манай газетын сентябрийн 30- ай номерто «Таяашан Дандаро- вагай гэмээр» гэнэ бэшг то- лилогдоо нэн. Тус бэшг соо Хэ- жэнгын аймагай Сталиной нэрэм- жэтэ колхозой шубуунай фермын 200 гаран дальбараа муу харуу- ланһаа боложо үхөө гэжэ хэлэг- дэһэн байгаа.

Хүдэлмэришадтэ салин хүлһэниг үгтэбэ

Шулуутайн леспрохозой хү- дэлмэришадтэ салин хүлһэниг сэг соогоо түлгэдэггүй байһан тухай бэшг манай газетын сен- тябрийн 6-най номерто толилогдо- һон байгаа.

«Бурмонголесс» трестын эрхи-

Хэжэнгын аймсоведэй гүйсэд- комой хүдөө ажахын таһагай мэдэсхэнэй ёһоор, бэшг соо хэ- лэгдэн баримтанууд зүб байба. Хүдөө ажахын таһагай зүгһөө хэмжөө абтажа, таяашан Данда- рова дальбараануудыг хүсэлдү- лэн түлгэе байна. Октябрыг һара соо бултэнь түлгэе юм.

«Харюусалгагүйгөөр хандана»

Имэ гаршатай статья манай газетын сентябрийн 30-най но- мерто толилогдохон юм. Тус статья соо Хэжэнгын аймагай Сталиной нэрэмжэтэ колхоз ма- лайнгаа үбэлжэлгэдэ харюусалга- гүйгөөр хандана, малай байрануу- дыг заһабарилха ба шэнээр ба- риха хүдэлмэринүүдэ таһалдуул- жа байна гэжэ хэлэгдэһэн.

— Статья соо дурсагдаһан ба- римтанууд тодоржо, заагдаһан дутагалдануудыг усадхахын тула зохио хэмжэнууд абаа, — гэжэ аймсоведэй гүйсэдкомой тү- рүүлгш нүхэр Шулунов мэдэсхэбэ.

«БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН»

3. 1950 оной октябрийн 27.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ГЕРМАНСКА АРАДАЙ ЕХЭ

ИЛАЛТА

1950 оной октябрийн 15—Германска демократическа республикадахи парламентска хунгалтануудай бсолоһон үдэр хадаа өөрынгөө гүрэннне демократическа ёһоор хүгжөөхын түлөө германска арадай тэмсэлэй түүхэдэ эли тодо хуудалан болон орохо байна. Даб дээрхи мэдээнүүдэй үндэһөөр, хунгалтадай 98.44 процентн голосованида хабаадаа! Үнэнтэ гэжэ мэдэргэдхэн 12.124.289 бюллетенүүдхэ 12.098.745-ниинь национальна фронтын кандидатуудта үгтөө. Иймэ нэгэн хангалтайгаар ба нигта жагсаалтайгаар арадай зүгһөө дура хүсэлөө мэдүүлһэн ябадалыс Германи мэдээлгүгү байгаа. Германска демократическа республикын хүн зон агууехэ Советскэ Союзай толгойлдог эб найрамдалай лагерта батаар жагсаад, нацынгаа нэгэлзэй түлөө, демократическа Германиин түлөө тэмсэжэ байханаа бүхы дэлхэйдэ харуулба.

Хунгалтанууд дээрэ демократическа хүсэнуудэй илаһан илалта хадаа демократическа үндэһэ хуури дээрэ ороноо нэгдэхэын түлөө германска арадай тэмсэлыс бүри элбхитэй шанга болохоон дамжаггүй. Тимэл ушарһаа, американска пропагандистнууд ба тэдэнай баруун-германска дахуулнууд парламентска хунгалтануудыс немцк хүн зоной урда доромжолох нэдэлгэ гарган, мэхэ гохо ба хардалга хэжэ пропагандистска машинаа хүдэлгэһэн байна. Хунгалтада бойкот хэгты гэжэ баруун тээхи буржуазна хэлбэл ба радиостанцинууд Германиин демократическа республикын хүн зонини уржалһан байха юм.

Гэбшье, хунгалтануудыс таһалдуулаха хангаалтайгаар американска империалистнуудай ба тэдэнай бониско приказигуудай хэһэн бүхы дайсан харша пропагандан гутамшагаар бүрүү хүршөө. Германиин Единэ социалистическэ партия толгойлогдог республикын демократическа партинуудай ба общественнэ организацинуудай зүгһөө тус хунгалтанууд дээрэ туйлаһан ехэ илалта юу гэршэлэн харуулаа гэхэдэ, Германиин демократическа ёһоор хүгжөөхэ политикэс тэндхи арадзон бүримүнэн дэмжэлдэ байна. Германска арад энэ политикын бодото үрүнүүдыс экономикын ба культурын талаар, мүн ажалшадай материална байдалыс хайжаруулаха хэрэгтэ бодото дээрһэн үзэжэ хаража байна. Арадай ажахын хоёржэлдэй түсэб жэл хахад соо дүгтргэдэ. Промышленна үйлдэбэри ба тарилгын талмайн хэмжээүүд дайны урдахи, 1936 оной, хэмжээс үлүүлэхэй. Хүдэлмэринтүйдэлгын ба гуйраншалгын аюул хэтэдэс усадхагдаа.

Газарай реформ, гитлеровскэ сэрэгэй гэмтэдтэ хамаатай байһан предприниматуудыс национализилга, банкнуудыс гүрэнэй мэдэлдэ хамтадалга гэхэ мэтэ ехэ демократическа шэнхдэлхэнууд Германиин демократическа республикыс бэхжүүлхэ бата үндэһэ хуури хангаа. Арадай промышленность хадаа республикын ажахыдахи үндэһэн гол хүсэн болоо. Эдэ бүхы амжалтануудын Советскэ Союзай үнэн сөлдхэлэй туһаламжын ашаар туйлагдаха аргатай болоһон байна. «Советскэ хүнүүд дайлан эзэмдэгшдэй гү, али үгөө абагшадай гуримар бэшэ, харин немцк хүдэлмэрлэгшдэй, таряашадай ба интеллигенциин сүлөөлгөшд ба ханираар ёһоор Германида ерһэнэ үнгэрэгшэ жэлүүдтэ тодоруулан харуулаа», гэжэ Вильгельм Пик мэдүүлбэ.

Залуу республикын бүхы илалтануудын — хүдэлмэрлэгшдэй, таряашад ба интеллигенциин творческо ажалай үр мүн. Байдалаингаа эзэн гэшэб, эб найрамдалла дуратай демократическа гүрэнэй элбхитэ байгуулагдаха гэшэб гэжэ Германиин ажалша хүн түрүүшынхэ мэдэрбэ. Өөрынгөө туйлалтануудыс англо-американска империалистнуудай хорлогһоо хамгаалан, энэ замаар саашадаа дабшааар шиндхэнхэй.

Германска демократическа республикын хүн зон энэ хунгалтада нэгэн хангалтайгаар голосовалба, Баруун Германиин СССР-тэ ба арадай демократини оронуудта эсэргүү англо-американска плацдар болгожо байгаа Аленауэрай, Шумахерай ба бусад бониско «за-

сагархидай» политикэс эрид шууд буруушааба. Американска цуудай ба тэдэнай дахуулнуудай—шумахернуудай, аденауэрнуудай хардалга, мэхэ гохо, харата аашануудын немцк хунгалтадай бодолыс хорложо шадгагүй. Германска демократическа республикын ажалшад оронойнгоо баруун тээхнээ үлэмжэ найн байдалтай болонхой. Германска демократическа республика дотор сүлөөтэ амгалан ажалай байр, экономическа ба культурина асари ехэ илалтанууд бэлдүүлэгдэ. Харин Баруун Германида 4 миллион шахуу хүн ажалгүй байна. Германиин урдын монополистнууд, помещикүүд, сэрэгэйхид ба панкруудтаһан политиканууд американска заабаряар аашална.

Германска демократическа республика дотор культура, наука ба искусствоя хүгжөөн бадаруулха түсэбүүд бэлдүүлэгдэ. Харин Баруун Германида культурина ба оюун бодолой уналга дэлгэрэнхэй. Тэндхи хамаг юмэн американска сабхаря дэбнэгдэжэ, дайны хүнһэн болохо үүргэ залуушуудла бэлдэгдэ. Хойто-атлантическа пактын ёһоор, Баруун Германи хадаа дайны хүнһэн болохо хүнүүдыс үгэхэ гол үүргэтэй гэжэ американска хэлбэл сэхэ бэшэнэ.

Германиин зүүн ба баруун хубинуудтахи байдалыс жэшэжэ үзэхэ зуураа, Германска демократическа республикын ажалшад эб найрамдалай ба Советскэ Союзтай, эб найрамдал хүсэдэг ондоошье оронуудтай хани барисаанай замыс зүб хунган абаади гэжэ ойлгон үнэшхэ. Энэ политикаа элэнэр саашадаа шууд баримталхаар хараална. Арадай хунгалтануудай үедэ демократическа Германиин национальна фронтын туйлаһан илалта хадаа «единэ, демократическа ба эб найрамдалла дуратай Германиин түлөө тэмсэлдэ шэнэ үеһе нэгээ. Германска демократическа республикадахи антифашистскэ-демократическа байгуулалта улам бэхжэжэ. Өөрынгөө партиин, Германска демократическа республикын правительствын бэлүүлжэ байгаа эб найрамдалай, демократин ба өөрын хүсөөр байгуулаха политикэс хүдэлмэршын ангийн нэгэн ханалаар дэмжэлдэ тухайда элэ хунгалтанууд харуулаа» гэжэ СЕП-гэй Центральна Комитэдэй уриа соо заагдана.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

ТЭМСЭЛ

Ноябрийн 13-да Ангилда нэгдэхэ, эб найрамдалай тала баригшад Бүхдэлхэйн Хоёрдох конгресстэ бэлдхэл бүхы ороноуд дотор эршэмтэйгээр ябуулагдажа байна. Арадуудай ажабайдалахи ехэ соботи болохо тус конгресстэ бэлдхэн, Польшодо, Румынида, Болгарияда, Албанида ба бусад эдэн ороноудта национальна конференцинууд үтгэргэдөө. Эб найрамдалай тала баригшад Бүхэсоюзна хоёрдох конференци октябрийн 16—18-да Москвада боло.

Эб найрамдалай тала баригшад ээргэнүүдэй ургалта тухай, шэнэ дай үүдхэгшэдэ эсэргүү тэдэний шэн зоригтэ тэмсэл тухай гэршэлһэн эли тодо тоонуудыс ба баримтануудыс конференцинуудай делегатууд дурлаба. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эб найрамдал хамгаалха шэнэ, бүри үргэн эрилтэнүүдыс уласхоорондын хубилһан оршон байдалтай зохилдуулан дэбжүүлһэ, тэмсэлэ улам үргэдхэнэ. Эдэнэр Корейдхи американска агрессиие буруушаана, корейскэ конфликтэс эб найрамдалай ёһоор шиндхэхэ эрилтэ хэнэ, шэнэ дай жүрөөдхэн пропагандыс буруушаана, атомна бомбо далайжа ба ажалша арадта туйлаһа ехэ гасалан зоболонгой аюул тохоболдуулжа байгаа Черчилль, Даллес, Брэдли, Рейно, Макартур мэтын ба бусад бузар харшануудыс—дай үүдхэгшэ империалистическэ алууршадэс элшэлэн сохино.

Яаралтайгаар эбсэглэлгын замда ороһон англо-американска империалистическэ блогто хабаадагш ороноудай дайн сэрэгэй бэлдхэлыс дэлхэйн арадууд нэрэмжэтэй хёрхоор адалган хаража байна. США, Англи, Франци ба бусад ороноуд—Хойто атлантичес-

ка блогто хабаадагшад ээбсэгүүдыс түхээрлэгдэ тон ехэ мүнгэ номолжо, сэрэгэй албанай болзо-рыс хунажа, европейскэ армине американска командовани доро гулйлан байгуулжа, шэнэ аласаанай ээбсэгүүдыс ехээр үйлдэбэрилжэ байдал.

Хитада эсэргүү американска хорото ашанууд, советскэ хил-нүүдыс американска сэрэгэй самолёдуудай дэбһан ябалданууд юу харуулаа гэхэдэ, дай жүрөөдхэгшэдэй урианууд американска сэрэгэйхидэй дундашыс дэмжэлдэжэ байна. Гитлертэ ба дэлхэйс ээмдэн зонхилхо гэһэн ондоошье шунахайнхэ советскэ арадай үзүүлһэн түүхэтэ урогуудыс дай үүдхэгшэд хургаал болгоогүй байна.

Эб найрамдалай тала баригшад хүдэлһөн улам ургана, тингээд империалистнуудай агрессивнэ түсэбүүдэ бэлүүлхэнэ тон бэрхэтэй болоо. Дайнда империалистнуудай тон ноусаар бэлдхэхэ аргатай байдаг саг, арадуудай толгой дээрэ дайны гэнтэ буудад байһан саг үнгэрөө. Нохорлүй ээбсэг ба дайны хүнһэн болохо империалистнуудай гарт арадуудай оролог байһан саг үнгэрөө. Ажалшад болбол дай үдхэгшэдыс танидаг, дайсадай хорото түсэбүүдтэ эсэргүү тэмсэл ябуулаха шадлааг болоһонхой. Дай үүдхэгшэд агрессивнэ бэлдхэхэ байханаа, агрессивнэ шууд ороод байһан мүнөө үедэ, дэлхэйн арадууд СССР тэмэс найдалтайгаар хандан хараа.

«Американска алуурша харшанууд мүнөө Корейын шуньс адхаруулжа байхадан, дэлхэйн бүмбэрсэгэй эб найрамдал хүсэдэг бүхы арадуудай ханал бодолууд амгалан байдала ба сүлөөгэй хэрэм тэмээ—Советскэ Союз тэмээ, амгалан тайбан байдал хамгаалагдахдай найдабари ба зоригжол болоһон алдартай, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй агууехэ вождь И. В. Сталин тэмээ хандуулагданхай. Эб найрамдалай нангин ба агууехэ хэрэг илаха, харин дай үүдхэгшэ американска алууршад тэнэг түсэбүүд бүримүнэн булгидан буруутаха тухайда ехээр үнэшэнхэй байханаа мэдүүлэбди», гэжэ СССР-эй эб найрамдалай тала баригшад Бүхэсоюзна Хоёрдох конференцидэ эльгэһэн амаршалга соогоо эб найрамдалай тала баригшад Польскэ комитет бэшһэн байха юм.

Советскэ ороной арадууд эб найрамдалла дуратай гэжэ бүхы дэлхэй мэдэнэ. Англо-американска зонхилхыс нуюрууд атомна ба бактериологическа дайны хорото муухай түсэбүүдыс номножо байхадан, харин советскэ арал ба советскэ правительство ажахын болон культурын асари ехэ байгуулалта бэлдүүлжэ байна, коммунизмын агууехэ барилгануудыс—Куйбышевска, Сталинградска, Каховскэ гидроэлектростанцинуудыс, Туркменскэ Главна каналыс, Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналуудыс бариха эхилхэнэ.

Нэгдэмэл Наценуудай Организациин Советска Ассамблейн сессидэ Германскэ түлөөлгөшдэй оруулһан дурдахалыс, «Шэнэ дайны аюул зайсуулха тухай, арадуудай амгалан ба аюулгүй байдал тухай Декларацин» эб найрамдалла дуратай бүхы арадууд нэгэн ханалаар найшаана.

Эб найрамдал хүсэдэг советскэ политика хаа хаанагүй арадууд дэмжэгдэнэ. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хүдэлһөө, Советскэ Союзай эб найрамдалла дуратай хүсэлэлгэнүүдыс муушалаа гэжэ американска худал хуурмаг пропагандын хэды оролдобшье, Уолл-стритэй бүхы мэхэ гохоонуудын буруу хүрэнэ. Американска империалистнууд лэ Корейын үбгэд хүгшэдыс, үхибүүд ба эхэнэрүүдыс алахынь дэлхэйн арадууд хаража байна. Эдэ империалистнуудай лэ ээбсэгээр Вьетнам, Малайяин, Бирмын арадууд эсэргүү тэмсэл ябуулагдаа.

Эб найрамдалай тала баригшад Бүхдэлхэйн Хоёрдох конгресстэ бэлдхэн, бүхы ороноудай ажалшад болбол дай үүдхэгшэ англо-американска алууршадта эсэргүү тэмсэлэ улам шангадхажэ байна.

К. Орлов.

Хитадай арадай республикын делегациин хүндэлдэ Лондондо

эмхидхэгдхэн завтрак дээрэ

Лю Нин-и гэгшын мэдүүлгэ

ЛОНДОН, октябрийн 23. (ТАСС). Лейбористска партия гүйсэдкомой секретарь Морган Филиппс гэшэ англо-хитадай хани барисаанай обществын уряалаар Ангилда ерһэн Хитадай арадай республикын делегациин хүндэлдэ октябрийн 23-да, Транспорт-Хаузе дотор завтрак үгэбэ.

Завтрак дээрэ лейбористска партия түрүүлэгшэ Алиса Бейкон, городской ба сельскэ түсэблэгын министр Хью Далтон, национальна хангалгын министр Эдлт Саммерсвилл, элүүрыс хамгаалгын министр Эньюрин Бивен, сэрэгэй министр Джон Стречи, оборонын министр Эмануил Шинуэлл ба бусад байлсаба.

Завтрак дээрэ Хитадай делегациин толгойлогшо, профсоюзнуудай Бүхэхитадай федерациин ололгшэ түрүүлэгшэ Лю Нин-и делегациин үмэнһөө нимэ мэдүүлгэ хэһэн байна гэбэл: «Хитад арадыс түлөөлһэн делегациин гэгшүүд, бидэнэр хадаа Хитадай арадай республикын тогтоһоор нэгэ жыл болоһоной хүндэлдэлэ октябрийн 1-дэ болоһон гайхамшад митингдэ хабаадахын тула англо-хитадай хани барисаанай обществын уряалаар Англи эрбэди. Бидэнэй ябаны газар бүхэндэ билэниин английска арадай халуунаар угтаһан ябалд хадаа манай арадуудыс хоорондо бата бхи хани барисаан байна гэжэ гэршэлнэ. Хитадай Са Великобританиин хоорондох дипломатическа болон худалдаа наймаанай харилсаануудын тэгшэ, бэе бэеын ашаг туһын ба территориальна бэе даанхай байдалыс хүндэлэлсэлгын принцип дээрэ үндэлхэгдхэн байхыс хитад арад хүсэжэ.

Тибедыс сүлөөлжэ байгаа Хитадай арадай сүлөөлэлгын армийн частнуудта үгтэһэн директивэ

ПЕКИН, октябрийн 24. (ТАСС). Чунциньна Синьхуа агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, Хитадай коммунистическэ партия ЦК-гэй Баруун-Урдахы бюро, Баруун-Урдахы сэрэгэй округой командовани ба 2-дохы полевой армийн штаб хадаа Тибедэй 3 миллион хүн зонини империалистическэ дарлалтаһаа сүлөөлхын ба Хитадай баруун хилэнүүдэй обороныс бэхжүүлхын тула Тибет худар довтолгоо захиралта абаһан Хитадай арадай-сүлөөлэлгын армийн частнуудыс политическэ бэлдхэн жагсааха тухай хамтын директивэ үгэбэ.

Тибет худар довтолгоо байгаа. Арадай-сүлөөлэлгын армийн частнуудыс амаршалха зуураа, Хитадай компартияин ЦК-гэй Баруун-Урдахы бюро, Баруун-Урдахы сэрэгэй округой ба 2-дохы полевой армийн штабтай командовани болбол Тибедэй хүн зонини сүлөөлхэ, бүхы Хитадай нэгдэлгэс түгэхэхэ, ороной погранична районуудыс хамгаалха ба байгуулха, Эхэ ороной территориян вершок газарышье империалистнуудта эзлүүлхэгүй гэнэн алдарт зорилго. Арадай-сүлөөлэлгын армийн частнуудай урда табигдаа гэжэ заана.

Энэ зорилгын угааехэ политическэ худашанарыс бүрин мэдэржэ, революциин хэрэгтэ тон үнэн сэхээр өөрынгөө уялга бэлүүлхыс, идеологическа болон эмхидхэлэй бэлдхэл хэжыс, армийн заншал болоһон героизм ба эрид зоримгой ябадал бүрин хэмжээсэ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армийн Главна командованин мэдөөсэл

Фронтын бүхы участогууд дээрэ Арадай армийн частнууд хадаа довтолгоо байгаа дайсаанда эсэргүү хамгаалгын байлдаануудыс ябуулаа гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армийн Главна командованин октябрийн 24-дэ дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Пхеньянай хойгуурхи райондо Арадай армийн частнууд американска болон урдкорейскэ сэрэгүүдтэ эсэргүү хамгаалгын хүшэр хүндэ байлдаануудыс хэжэ байна. Пхеньянай зүүн хойто райондо Арадай армийн частнууд дайсанай түрилгэс хаагуулха шанга байлдаануудыс ябуулаа.

Зүүн эрье дээрэ Арадай армийн частнууд Хамхынай (Канко) ба Бутхенг райондо урдкорейскүүдэй довтолгыс зогсообо.

Английска правительствын политика тухай хитад арадай ханиа мэдээсэхын тула мүнөөдэрэй уулзалгыс ашаглаха гэжэ билэ хүсэнэбди. Английска правительствын ябуулжа байгаа мүнөөнэй политика болбол Хитадай ба Ангилын хоорондо хани барисаа байгуулха зам дээрэ наад ушаруулаа гэжэ билэ тоолонобди. Үнэн дээрэ английска правительство хадаа шэнэ Хитад тумаа хани ёһоной ханал бодолтой бэшэ байна гэжэ тоолонобди, ушарын тэрэ хадаа гоиминдановска бүлэгэй үлгэдлнүүдтэй харилсаанууда бүрин таһалаагүй, мүн Гонконгдо ба Малайяда байгаа английска засагаархид тэндэ хуудаг хитадуудта эсэргүү хэһэлтын хэмжээнүүдыс абаһа.

Американска правительствын политика хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалыс эбдэлгын ба агрессивн политика мүн. Империалистическэ энэ политикыс бидэнэр эрид буруушаанабди.

Английска правительство Корейдхи американска ээбсэгтэ агрессивнэ хабаадана. Сүлөөлэлгын ба бэеэ даанхай байдалай түлөө корейскэ арадай тэмсэл хадаа үнэн зүб тэмсэл мүн Корей мадлай хүршэ гэшэ. Бидэнэр юрэ харалд байхагүйбди, гадаадын агрессивидэ эсэргүү тэмсэлдэнэ корейскэ аралта билэ туһалхабди.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ Корей тумаа Ангилын табинан дурдахалнууд хадаа Корейдхи агрессивнэ дайе далдалха ба гүнзэгтгүүлхэ зорилготой байна. Эдэ ушарнууд хадаа агрессивидэ эсэргүү корейскэ арадай тэмсэлдэнэ дэмжэхын тула улам эршэмтэйгээр оролдохымнай билэниин баалана.

ШЭНЭ СЛОВАРИНЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

Хаяган культурын научно-хэлэлгын институт К. Черемисовэй зохёһон «Бурят-монгол ород словариин» «А» үзэг элэ үгэнүүдэй рукописини зүб хэлсэлгэ болобо. Тэндэ нүүдэлмэрлэгшэд, уранзоошад, оршуулгашад ба пединагудай студентнэр хабаадалса байна.

К. Черемисовэй словарь бурят-монгол литературна нэһэй хүгжэлтэдэ шухала удиртартай научна ехэхэн зоомун. Тэрэнэй хэмжүүрын 100 чатна хуудалан, Иймэ ехэ жүүртэй «Бурят-монгол — словарь» урда тээнь үгы байнэ.

Энэ словариин зохёһон 18 жэлэй туршада хүдэлмэрзуураа нүхэр Черемисов ехэ, германуудыс сулгуулаа. Бурят-монгол хэлэн дээрэ хэлбэлгэһэн хэрэгдэлһэн, нотагуудтахи диалектнуудайс хайса шэнхэлжэ үзэһэн байнэ.

Тус словарь хаяр Москваредто «Харин ба национальн хэлэнүүдэй словариинуудай дээрэ» хэлбэлгдэхэ.

Дугуу дунда зүйлнүүдэй элбүүлхын ба тэрэ олонийтын сэгнэжэ үзэ тулалда словариин бүхы рукописэн хэлсэлгыс тус ха Москвада эмхидхэ. Тингээд варин «А» үзэг эхитэй үгэнүүдэй рукописини нотагуудтэйс хэлсэлжэ үзэхынь зүбшэн институтта эльгээгээ.

Зүбшэн хэлсэлгэ дээрэ явдлууд Амоголонов, Абын Именов, нүхэд Дамдинжид Мадасон ба бусад ала лалтануудыс хэһэн байна. Хэлсэлгэд тус словариин нутаг ба практическа удхашан тэмдэглэжэ.

Зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаг гол анхаралаа энэ словариин дугуу дунда зүйлнүүдтэ халаа. Энэньшэ зүб, Иймэ урда удхашанартай зохёол хадаа нринар шалгагданхай хэлбэлгдэхэ ёһотой. Словариин дугагдалнууд гээбэл: олохохонүүд буруу оршуулагдаһаа аян тэдэний гол удхашан туйлагдаагүй байгаа. Мүн үгэнүүдын үндэһэнэйнгөө лаар гуримшуулагдаагүй ба Гадна, литературна хэлсэлгэ ба нотаг нотагуудтаһыс рэглэгдэхээс болһон үгс ба бусад дугагдалнууд бин үгэ хэлсэлгэдэ заагаа.

Энэ һонин ба үнэтэ нэ зохёолой хэлбэлгэжэ гаралманай республикын олохохонүүд эхээр хүлээнэ.

С. Чагдур, Н. Мангуу.

Бонсоор мурьсыс

КЕМЕРЕВО, октябрийн 24. (ТАСС). РСФСР-эй (Сибирь ба Дальна Востогон зонан) бонсоор түрүү һуурине тус түрүүдэй ба командануудай зогшын түлөө мурьсыс энэ болдүүрбэ. Тэрэндэ Бурят-Монгол АССР-эй, Хабаровска, Красноярск ба Алтайска краинуудай, Томска, Читинска болон Кемеровска областнуудай ехэ 60 шахуу боксёрнууд хабаагдан манда илжаа гараа. Хойноор—Бурят-Монголой АССР-гараахи хуури—Алтайска заарай боксёрнууд эзлэбэ.

Тус тус хүнүүдэй түрүү эзлэлгын мурьсысэндэ кемерид ехэ амжалтануудыс тус мурьсысэндэ хабаадаһан 8 смениүүдэй 5-ниинь Сибиряин Дальна Востогон 1950 оной пионуудай хүндэтэ нэрээр хүртөө.

Мурьсысэндэ илагшад физическэ культура ба спорт хэрэгүүдыс эрхилхэ республика болон областной комитетдэй дипломуудар ба грамотуудаар шагнагдаба.

Харюусалгатай ректорини орлогшо Ц. Б. БУДАЕВ

Центральна телеграф болон урид ябуулаха амаршалгын телемануудыс абажа эхилээ. Телемануудыс абажа хадаа центральный телеграфын кассануудта, гэр байр агентнуудар, предприниматуба эмхи зургаануудта, гэр байр лезонуудар хэлэһэн. Болзоор ябуулаха телеграманууд тогтоһон болзоор соонь адресааууд роулагдаха байна.

Центральна телеграфын тус нийцүл номернууд: 1-41, 1-31, 5-288 (хоёр зоомон).

«Бурят-Монголой Улсын» телеграфын мэрэгжэлтэй корреспондентэйс: г. Улан-Удэ, Ленин, 26.

Агийн дөмөр хот соо хунгалтануудайс

«Бурят-Монголой Улсын» телеграфын мэрэгжэлтэй корреспондентэйс: г. Улан-Удэ, Ленин, 26.

Венгерскэ арадай республикын нотагай соведүүдтэ болоһон хунгалтануудай дүнгүүд

БУДАПЕШТ, октябрийн 24. (ТАСС). Хунгуулын Центральна комисси хадаа Венгерскэ арадай республикын нотагай соведүүдтэ октябрийн 22-то болоһон хунгал-

тануудай дүнгүүдыс толилобо.

Венгридэ бүхы дээрэ 6.158.850 хүн хунгаха эрхэтэй байна. Тэдэнай 5.967.877 хүниинь гү, али 96,9 процентн голосованида хэ-

баадаа.

Арадай фронтын кандидатуудай түлөө 5.836.755 голос гү, али 97,8 процентн үгтөө. 46.277 хүн буруушаажа голосовалаа. 84.845 бюллетенүүд буруу байгаа.